



Prezident İlham Əliyev  
"Hərbi qulluqçuların dövlətə  
vurduqları ziyana görə maddi məsuliyyəti  
haqqında Əsasnamə" də dəyişiklik etdi



#### ◆ Milli Məclisin iclasında

Elektron xidmətlərin  
genişləndirilməsi  
vətəndaş məmnunluğunun  
artırılmasına xidmət edəcək



Dekabrın 20-də Milli Məclisin spikeri Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə parlamentin payız sessiyasında növbəti plenar iclası keçirilib.

Korsikada insan haqları, qanunun alliyi kimi dəyərlər pozulur

Cari məsələlərin müzakirəsi zamanı çıxış edən parlamentin komitə sədri Səməd Seyidov, deputatlardan Musa Qasımlı, Azay Quliyev, Məhriban Abbaszadə, Sahib Əliyev, Elman Nəsirov, Kamal Cəfərov, Vahid Əhmədov, Jalə Əliyeva, Tural Gəncəliyev Korsikada baş verən hadisələrə toxunaraq, Fransanın bu bölgəsində demokratik normalar, insan haqları, qanunun alliyi ilə bağlı dəyərlərin pozulduğunu, hüquq-mühafizə orqanları vasitəsi ilə buradakı vətəndaşlara qarşı zor tətbiq edildiyini bildiriblər. Deputatlar Fransanın Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində erməni separatçıları dəstəklədiyini, digər tərəfdən öz ərazisində yaşayan insanlara qarşı cinayət əməlləri törətdiyini diqqətə çatdırıblar. Bu məsələnin bütün beynəlxalq təşkilatlarda, o cümlədən Birləşmiş Millətlər Təşkilatında qaldırılaraq geniş ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılmasının, Fransanın Korsikada insanlara qarşı repressiyalarına son qoyulmasının vacibliyini söyləyiblər.

## Zəngin sərvət, düzgün strategiya, etibarlı tərəfdaşlıq

### Azərbaycanın enerji siyasətinə uğur gətirir

Dünyada zəngin neft-qaz ehtiyatlarına malik olan ölkələr çoxdur. Lakin onların heç də hamısı bunlardan lazımcına bəhrələnmə bilmirlər. Bəziləri bu sərvətə hətta yoxsulluğa və səfələtə düşür. Azərbaycan isə Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, "neft rifah, inkişaf, sabitlik, güc gətirir. Bu gün Azərbaycanın müstəqil ölkə kimi yaşamasında, iqtisadi potensialımızın formalaşmasında neft-qaz amili çox böyük rol oynayır".

İstər kapitalizm, istərsə də sovet dövründə ölkəmizin qızıldan qiymətli bu sərvətləri özümüzə qismət olmamışdı. Əvvəl onlardan cənubi neft maqnatları bəhrələnməmişlər. Keçmiş SSRİ-nin vaxtında planlı sovet təsərrüfatı, ittifaqa daxil olan bütün respublikaların ümumi büdcədən eyni dərəcədə faydalanmasına əsaslanan qaydaları təbiətin bəxş etdiyi zənginlikdən xalqımızın öz xeyrinə istifadə etməsinə imkan verməmişdi.



## Azərbaycan Avropanı "yaşıl enerji" ilə də təmin etməyə qadirdir

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun mövcud potensialı hələ ölkəmizə çox dividendlər gətirəcək

"Azərbaycanın bərpaolunan enerji potensialına gəldikdə, quruda külək və günəş enerjisinin həcmi 27 qiçavattan çoxdur, Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda isə külək enerjisi 157 qiçavat təşkil edir. Ölkəmizin strateji investorlarının biri ilə biz 2027-ci ilə qədər 3 qiçavat külək və

1 qiçavat günəş enerjisini istehsal etməyi planlaşdırırıq. Onların 80 faizi ixrac olunacaq. Biz 2037-ci ilə qədər ən azı 6 qiçavatlıq əlavə gücləri yaratmağı planlaşdırırıq".

Prezident qeyd edib ki, təkə bir global enerji şirkəti Azərbaycanada 10 qiçavat yaşıl enerjinin istehsalına

10

## Serbiya Prezidenti Aleksandar Vuçič Azərbaycana işgüzar səfərə gəlib



Serbiya Respublikasının Prezidenti Aleksandar Vuçič dekabrın 20-də Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfərə gəlib. AZƏRTAC xəbər verir ki, hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda ali qonağın şəərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Serbiya Prezidenti Aleksandar Vuçiči hava limanında Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini Yaqub Eyyubov, xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

5

## Dünya ermənilərin iç üzünə getdikcə daha yaxşı bələd olur

Artıq onların yalanlarına inanan yoxdur



İctimai fəallər ermənilərin silah-sursat daşdıqları, təbii sərvətlərimizi talayb apardıqları Laçın yolunda etiraz aksiyasına start verdilər. Vətəndaş cəmiyyəti üzvlərinin ermənilərin özbaşınahlıqlarına qarşı keçirdikləri etiraz

aksiyası erməni cəmiyyətinə tərs bir şillə oldu. Vətənpərvərlər keçirdikləri etiraz aksiyası ilə bu torpağın qanuni sahiblərinin kim olduğunu ermənilərə, onların "yeni lideri" Ruben Vardanyana bir daha anlatdılar ki, Azərbaycanın ərazisində oturmaq mənim-mənəmlilik etmək olmaz. Ruben Vardanyan ermənilərə ögürüldü, çirkli yollarla qazandıqları pullardan paylaya bilər, amma Azərbaycanın sərvətlərini talayb Ermonistana daşıya bilməz. 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı bütün məsələlər birdəfəlik həll olub. İndi Qarabağda yaşayan ermənilərə səhvlərini etiraf edib, Azərbaycanın qanunları ilə yaşamaq qalır.

6

## Azərbaycandakı dini konfessiya rəhbərləri Laçın-Xankəndi yolundakı aksiyaya bağlı Birgə Bəyanat yayıblar

Aksiya zamanı Ermonistan mətbuatında və erməni diasporunun təbliğatında Xankəndi-Laçın yolunun Azərbaycanın qeyri-hökumət təşkilatları və media nümayəndələri tərəfindən bağlanması barədə iddia da əsas-sızdır, belə ki, adıçəkilən yolun rus sülhməramlıları tərəfindən bağlanması faktı boyan olunub. Çox heyfəsilənir ki, erməni kilsəsi ədalət nümayiş etdirərək höqiqəti çatdırmaq əvəzinə, siyasi konyunkturaya uyğun qərəz və böhtan mövqeyindən məsələyə yanaşır, dinc etiraz aksiyasını "etnik təmizləmə siyasəti" və "qeyri-insani hərəkət" kimi qələ-

mə verməyə çalışır. Erməni kilsəsinin hadisələri "erməni blokadası və humanitar fəlakət" kimi təqdim etməyə ciddi cəhd etməsi təxribat və qarayaxmadan başqa bir şey deyildir. Azərbaycan yolları bağlayan deyil, yeni yollar, körpülər inşa edən dövlətdir. Azərbaycanın dünya birliyi tərəfindən tanınan ərazisində yerləşən Laçın yolu ilə bağlı birmənalı mövqeyi bundan ibarətdir ki, bu yol hərbi və ya hər hansı qanunsuz fəaliyyətlər üçün deyil, mülki-humanitar məqsədlər üçün istifadə oluna bilər.

5

## İrəvanda anti-Rusiya etirazları yüksəlir

Xarici banklar, maliyyə mərkəzlərinin əksəriyyəti Ermonistanda sövdələşmə əməliyyatlarından imtina ediblər

Vətən müharibəsinin gedişində hər iki ölkənin döyüşən ordusu arasında qabarıq görünən faktlardan biri də şəxsi heyətlər arasında gedən müqayisələrdə ortaya çıxdı. Belə ki, gənclərin ölkəni tərk etməsi səbəbindən orduya adam tapmayan Paşinyan hakimiyyəti qocalara ümid bağlamışdı. Döyüş meydanında papağını, hərbi biletini qoyub qaçan, yaralı ösğərlərini və meyitlərini götürüb aparmayan erməni gənclərin forarlıq halları müharibə müddətində daha çox diqqət mərkəzində yer alırdı.

9

## Türkün qüruru göylərdədir



Türkiyənin ilk zərbə pilotsuz qırıcı təyyarəsi - "Qızıl alma" bütün düşmənlərə gözdağıdır

8

## Rusiya ordusunun hücum imkanları sual altındadır

Qışda Ukraynada genişmiqyaslı əməliyyatların aparılması mümkünsüz görünür

Lakin ISW-nin hesablamalarına görə, hətta Belarus silahlı qüvvələrinin elementləri ilə gücləndirilmiş Rusiya ordusunun yaxın bir neçə ay ərzində effektiv genişmiqyaslı mexanikləşdirilmiş hücum əməliyyatları hazırlamaq və keçirmək imkanları da sual altındadır.

Belarusun Müdafiə Nazirliyi oktyabrda bildirdi ki, sərhədləri qorumaq üçün qüvvələrin regional çərçivədə yenidən qruplaşdırılması məqsədilə ölkəyə 9 min rusiyalı əsgər göndərilib.

9





## Ö.H.Eldarovun 1-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Ömər Həsən oğlu Eldarov 1-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif edilsin.

*İlham ƏLİYEV,*  
*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

*Bakı şəhəri, 20 dekabr 2022-ci il*

## Azərbaycan Respublikasının 1995-ci il 10 yanvar tarixli 947 nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Hərbi qulluqçuların dövlətə vurduqları ziyana görə maddi məsuliyyəti haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə

### Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 17-ci və 18-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının 1995-ci il 10 yanvar tarixli 947 nömrəli Qanunu (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1995, № 8, maddə 158; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 2, maddə 59; 2004, № 3, maddə 133; 2011, № 2, maddə 71, № 7, maddə 582) ilə təsdiq edilmiş "Hərbi qulluqçuların dövlətə vurduqları ziyana görə maddi məsuliyyəti haqqında Əsasnamə"də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 1-ci maddənin birinci hissəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin: "Hərbi qulluqçular və toplanışa çağırılmış hərbi vəzifəli Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin nizamnamələri ilə, əmrlərlə və digər aktlarla nəzərdə tutulan vəzifə borclarını yerinə yetirərək dövlətə vurduqları ziyana görə təqsirli olduqda bu Əsasnaməyə uyğun olaraq maddi məsuliyyət daşıyırlar".
- 2-ci maddənin birinci hissəsində "həqiqi" sözü çıxarılsın.
- 3-cü maddə üzrə:
  1. birinci hissəyə "intizam" sözündən sonra ", inzibati" sözü əlavə edilsin;
  2. ikinci hissəyə "cinayət" sözündən əvvəl "inzibati və ya" sözləri əlavə edilsin.
- 4-cü maddənin birinci hissəsində "bütünlüklə və yaxud qismən" sözləri "birdəfəlik və ya hissə-hissə" sözləri ilə əvəz edilsin.
5. 6-cı maddə üzrə:
  1. birinci hissədə "əsgəri nizamnamələrlə" sözləri "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin nizamnamələri ilə" sözləri ilə, "iki" sözü "üç" sözü ilə əvəz edilsin və həmin hissəyə "aylıq məbləğindən" sözlərindən əvvəl "iki" sözü əlavə edilsin;
  2. ikinci hissə ləğv edilsin.
- 7-ci maddə üzrə:
  1. birinci abzasda "ucundan" sözü "ilə" sözü ilə əvəz edilsin;
  2. ikinci və altıncı abzalara "cinayət" sözündən əvvəl "inzibati və ya" sözləri əlavə edilsin;

## Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 6-cı bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8, (II kitab), maddə 585; 2001, № 7, maddə 455; 2002, № 1, maddə 9, № 5, maddə 233, № 8, maddə 463; 2003, № 6, maddə 276; 2004, № 5, maddə 321, № 7, maddə 505, № 8, maddə 598, № 10, maddə 761, № 11, maddə 890; 2005, № 1, maddə 4, № 4, maddə 278, № 6, maddə 462, № 8, maddə 686, № 10, maddə 874, № 12, maddə 1079; 2006, № 1, maddə 3, № 2, maddə 64, № 5, maddə 390, № 10, maddə 847, № 11, maddə 929, № 12, maddə 1032; 2007, № 2, maddələr 65, 68, № 6, maddə 560, № 7, maddə 712, № 8, maddə 756, № 11, maddə 1049, № 12, maddə 1221; 2008, № 6, maddə 462, № 7, maddələr 606, 607, № 12, maddələr 1045, 1049; 2009, № 5, maddə 315, № 7, maddə 517, № 12, maddə 966; 2010, № 3, maddələr 171, 173, 178, № 7, maddə 593, № 12, maddə 1058; 2011, № 6, maddə 480, № 7, maddələr 589, 599; 2012, № 7, maddə 674, № 11, maddə 1062, № 12, maddə 1215; 2013, № 2, maddə 77, № 6, maddələr 616, 626, № 7, maddə 786, № 11, maddə 1265, № 12, maddə 1493; 2014, № 2, maddələr 90, 102, № 4, maddələr 328, 344, № 6, maddə 600, № 11, maddələr 1354, 1362; 2015, № 4, maddə 342, № 5, maddə 511, № 11, maddələr 1270, 1288; 2016, № 2 (II kitab), maddə 218, № 10, maddə 1607, № 12, maddələr 2020, 2031, 2034, 2039; 2017, № 5, maddə 751, № 12 (I kitab), maddələr 2232, 2267; 2018, № 5, maddələr 877, 882, № 7 (I kitab), maddə 1421, № 11, maddə 2235, № 12 (I kitab), maddə 2515; 2019, № 7, maddələr 1198, 1200, № 12, maddə 1898; 2020, № 6, maddə 675, № 7, maddələr 832, 852, 856; 2021, № 6 (I kitab), maddə 541, № 7, maddə 711; 2022, № 5, maddələr 428, 436, № 8, maddə 828) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 522-ci maddə üzrə:
  - 1.1. 522.1-ci maddə 522.1-1-ci maddə hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 522.1-ci maddə əlavə olunsun: "522.1. Xarici dövlətlərin məhkəmələrinin hökmlərinin və ya digər yekun qərarlarının tanınması xarici dövlətlərin müvafiq səlahiyyətli orqanının sorğusu əsasında, yaxud Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən cinayət təqibi ilə əlaqədar zərurət yarananda bu Məcəllənin 522 - 525-ci maddələri ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.";

## 2023-cü ildə növbəti "Yüksəliş" müsabiqəsinin keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. 2023-cü ildə növbəti "Yüksəliş" müsabiqəsinin keçirilməsi ilə bağlı cari işlərin görülməsi üçün Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyinə 1 000 000 (bir milyon) manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci

hissəsində nəzərdə tutulan maliyyələşməni təmin etsin.

3. "Yüksəliş" müsabiqəsinin təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 26 iyul tarixli 1354 nömrəli Sərəncamı ilə yaradılmış Təşkilat Komitəsi bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

*İlham ƏLİYEV,*  
*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

*Bakı şəhəri, 20 dekabr 2022-ci il*

6.3. üçüncü abzasda "dövlətin başqa şəkildə əldadılması" sözləri "başqa şəkildə yalan məlumatların təqdim edilməsi" sözləri ilə əvəz edilsin.

7. 8-ci maddədə ", Sərhəd Qoşunlarının, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq surətdə yaradılmış digər qoşun birləşmələrinin" sözləri "və hərbi xidmət nəzərdə tutulmuş digər dövlət orqanlarının (dövlət orqanlarının strukturuna daxil olan qurumların)" sözləri ilə əvəz edilsin.

8. 10-cu maddədə "ucundan" sözü "ilə" sözü ilə, "dayanması ilə" sözləri "dayanması noticəsində" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə "aylıq pul təminatlarından" sözlərindən əvvəl "iki" sözü əlavə edilsin.

9. 13-cü maddənin dördüncü hissəsinə "cinayətlə" sözündən əvvəl "inzibati xəta ilə və ya" sözləri əlavə edilsin.

10. 14-cü maddə üzrə:

- 10.1. birinci hissənin birinci cümləsində "inzibati təhqiqat" sözləri "xidməti araşdırma" sözləri ilə, ikinci cümləsində "Təhqiqat" sözü "Araşdırma" sözü ilə əvəz edilsin;
- 10.2. ikinci hissədə "inzibati təhqiqat" sözləri "xidməti araşdırma" sözləri ilə əvəz edilsin;

10.3. üçüncü hissədə "Təhqiqat zamanı" sözləri "Araşdırma zamanı inzibati xəta və ya" sözləri ilə, "cinayət-prosessual qanunvericiliyində" sözləri "müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və ya Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində" sözləri ilə əvəz edilsin.

11. 15-ci maddədə "inzibati təhqiqatın" sözləri "xidməti araşdırmanın" sözləri ilə əvəz edilsin.

12. Aşağıdakı məzmununda 19-1-ci maddə əlavə edilsin: "19-1. Bu Əsasnaməyə uyğun olaraq dövlətə maddi ziyan vurmuş hərbi qulluqçunun xidmət keçdiyi orqan (hərbi hissə) dəyişdiyi halda onun barəsində tərtib olunmuş müvafiq sənədlər maddi məsuliyyət məsələsinin həll edilməsi üçün yeni xidmət yerinə (hərbi hissəyə) göndərilir.".

*İlham ƏLİYEV,*  
*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

*Bakı şəhəri, 29 noyabr 2022-ci il*

## Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 4 (II kitab), maddə 251, № 5, maddə 323, № 12, maddə 835; 2001, № 1, maddə 24, № 7, maddə 455; 2002, № 1, maddə 9, № 5, maddələr 236, 248, 258, № 6, maddə 326, № 8, maddə 465; 2003, № 6, maddələr 276, 279, № 8, maddələr 424, 425, № 12 (I kitab), maddə 676; 2004, № 1, maddə 10, № 4, maddə 200, № 5, maddə 321, № 8, maddə 598, № 10, maddə 762, № 11, maddə 900; 2005, № 1, maddə 3, № 6, maddə 462, № 7, maddə 575, № 10, maddə 904, № 11, maddə 994; 2006, № 2, maddələr 71, 72, 75, № 5, maddə 390, № 12, maddələr 1008, 1020, 1028; 2007, № 2, maddə 68, № 5, maddə 398, № 6, maddələr 560, 562, 579, № 8, maddə 757, № 10, maddələr 937, 941, № 11, maddələr 1049, 1080, 1090, № 12, maddə 1221; 2008, № 6, maddələr 454, 461, № 7, maddə 602, № 10, maddə 884, № 12, maddələr 1047, 1049; 2009, № 5, maddə 315, № 7, maddə 517, № 12, maddə 953; 2010, № 2, maddə 70, № 3, maddələr 171, 178, № 4, maddələr 275, 276, № 7, maddə 591; 2011, № 4, maddə 253, № 6, maddə 472, № 7, maddələr 587, 601, 621, № 11, maddə 980, № 12, maddə 1093; 2012, № 2, maddə 45, № 3, maddələr 193, 196, № 7, maddələr 666, 669, 673, № 11, maddə 1068, № 12, maddə 1223; 2013, № 1, maddə 14, № 2, maddə 102, № 4, maddə 364, № 5, maddələr 459, 479, 481, № 6, maddələr 594, 600, № 11, maddələr 1264, 1286, 1312, № 12, maddə 1492; 2014, № 2, maddələr 89, 95, № 4, maddə 327, № 6, maddələr 618, 622; 2015, № 4, maddələr 339, 359, 368, № 5, maddələr 504, 508, 510, № 6, maddələr 678, 690, 692, № 11, maddələr 1253, 1268, 1289, 1298, № 12, maddələr 1437, 1445; 2016, № 4, maddələr 634, 636, 638, 653, № 5, maddə 845, № 6, maddələr 993, 1001, № 12, maddələr 1983, 1999, 2008, 2019, 2038, 2048; 2017, № 2, maddə 161, № 3, maddə 330, № 5, maddələr 694, 697, 700, 702, 733, № 7, maddələr 1268, 1271, 1293, № 11, maddələr 1968, 1978, № 12 (I kitab), maddə 2231; 2018, № 3, maddə 403, № 5, maddə 861, № 6, maddə 1154, № 7 (I kitab), maddə 1441, № 10, maddə 1972, № 11, maddə 2213, № 12 (I kitab), maddə 2472; 2019, № 4, maddə 586, № 7, maddə 1201, № 8, maddə 1367; 2020, № 3, maddə 223, № 5, maddə 518, № 7, maddə 832, № 8, maddə 1010, № 11, maddələr 1332, 1333; 2021, № 6 (I kitab),

maddə 541, № 8, maddə 894, № 12, maddə 1336; 2022, № 5, maddələr 434, 437, № 7, maddə 703, № 8, maddələr 821, 828) aşağıdakı məzmununda 83.1-1-ci, 99-5.5-ci və 99-10-cu maddələr əlavə edilsin:

"83.1-1. Həm Azərbaycan Respublikasının, həm də ərazisində törədildiyi xarici dövlətin qanunvericiliyinə əsasən cinayət sayılan əmələ görə xarici dövlətin məhkəmə hökmünə əsasən yaranmış məhkumluq barədə məlumat cinayət təqibinin gedində daxil olduqda və müvafiq hökm Azərbaycan Respublikasında qanunla müəyyən edilmiş qaydada tanındıqda, bu məhkumluq da cinayətlərin residivi zamanı və cəza təyin edilərkən nəzərə alınır.";

"99-5.5. Əvvəllər barəsində cinayət-hüquqi tədbir tətbiq olunmuş hüquqi şəxsə yenidən cərimə və ya müəyyən fəaliyyət-lə məşğul olma hüququndan məhrum etmə növündə cinayət-hüquqi tədbir təyin olunarkən müvafiq olaraq bu Məcəllənin 99-6.3-cü və 99-7.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş cinayət-hüquqi tədbirlərin aşağı və yuxarı həddinin orta həddindən aşağı cinayət-hüquqi tədbir təyin edilə bilməz.";

"**Maddə 99-10. Hüquqi şəxsin əvvəllər barəsində cinayət-hüquqi tədbir tətbiq olunmamış hesab edilməsi üçün tələb olunan müddət**

99-10.1. Hüquqi şəxs aşağıdakı hallarda əvvəllər barəsində cinayət-hüquqi tədbir tətbiq olunmamış hesab edilir:

99-10.1.1. böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayətə görə barəsində cinayət-hüquqi tədbir tətbiq olunmuş hüquqi şəxs həmin cinayət-hüquqi tədbirin icrasını bitirdiyi gündən bir il keçdikdə;

99-10.1.2. az ağır cinayətə görə barəsində cinayət-hüquqi tədbir tətbiq olunmuş hüquqi şəxs həmin cinayət-hüquqi tədbirin icrasını bitirdiyi gündən iki il keçdikdə;

99-10.1.3. ağır cinayətə görə barəsində cinayət-hüquqi tədbir tətbiq olunmuş hüquqi şəxs həmin cinayət-hüquqi tədbirin icrasını bitirdiyi gündən etibarən altı il keçdikdə;

99-10.1.4. xüsusilə ağır cinayətə görə barəsində cinayət-hüquqi tədbir tətbiq olunmuş hüquqi şəxs həmin cinayət-hüquqi tədbirin icrasını bitirdiyi gündən etibarən səkkiz il keçdikdə.".

*İlham ƏLİYEV,*  
*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

*Bakı şəhəri, 29 noyabr 2022-ci il*

## Azərbaycan Respublikasının 2009-cu il 4 dekabr tarixli 930-IIIQ nömrəli

### Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Miqrasiya orqanlarında qulluq keçmə haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə

### Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

**Maddə 1.** Azərbaycan Respublikasının 2009-cu il 4 dekabr tarixli 930-IIIQ nömrəli Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 12, maddə 972; 2010, № 4, maddə 273, № 5, maddə 385; 2011, № 4, maddə 271; 2012, № 5, maddə 412, № 11, maddələr 1042, 1050; 2013, № 3, maddə 228, № 12, maddə 1468; 2016, № 6, maddə 985; 2017, № 7, maddə 1256, № 8, maddə 1508, № 12 (I kitab), maddə 2206; 2018, № 3, maddə 391, № 12 (I kitab), maddə 2474; 2020, № 5, maddə 521; 2021, № 8, maddə 902; 2022, № 8, maddə 830) ilə təsdiq edilmiş "Miqrasiya orqanlarında qulluq keçmə haqqında Əsasnamə"də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 1.1. 80-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

*Bakı şəhəri, 2 dekabr 2022-ci il*

## "Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının aylıq pul təminatının və dövlət qulluqçusu olmayan mülki işçilərinin aylıq vəzifə (tarif) maaşlarının artırılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 23 dekabr tarixli 1519 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının 2009-cu il 4 dekabr tarixli 930-IIIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Miqrasiya orqanlarında qulluq keçmə haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 663-VIQQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar **qərara alıram**: 1. "Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının aylıq pul təminatının və dövlət qulluqçusu olmayan mülki işçilərinin aylıq vəzifə (tarif) maaşlarının artırılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 23 dekabr tarixli 1519 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021, № 12, maddə 1384) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 1.1. adımdan "xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının aylıq pul təminatının və" sözləri çıxarılsın;
- 1.2. preambuladan "xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının və" sözləri çıxarılsın;
- 1.3. 1-ci və 4-cü hissələr ləğv edilsin.
2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.
3. Bu Fərman 2023-cü il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

*İlham ƏLİYEV,*  
*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

*Bakı şəhəri, 20 dekabr 2022-ci il*

## Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının vəzifə maaşlarının

### tənzimlənməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının sosial müdafiəsini gücləndirmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin (bundan sonra - Xidmət) xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının aylıq vəzifə maaşları 2023-cü il yanvarın 1-dən Azərbaycan Respublikasında müvafiq vəzifələrinə olan dövlət qulluqçularının aylıq vəzifə maaşları səviyyəsində müəyyən edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsinə uyğun olaraq, Xidmətin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının aylıq vəzifə maaşlarının

məbləğlərini iki ay müddətində təsdiq etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.2. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Xidmət xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının aylıq vəzifə maaşlarının məbləğləri barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla, bir ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinətinə təqdim etsin.

*İlham ƏLİYEV,*  
*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

*Bakı şəhəri, 20 dekabr 2022-ci il*









## Milli Məclisin iclasında

# Elektron xidmətlərin genişləndirilməsi vətəndaş məmnunluğunun artırılmasına xidmət edəcək

Əvvəli 1-ci sahə.

Deputatlar Azərbaycana ikili standartlarla yanaşıldığını, qərəzli iddiaların irəli sürüldüyünü deyərək bu gün güclü Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etdiyini, bu ərazilərdə bərpa və quruculuq işlərinin həyata keçirildiyini vurğulayıblar. Bununla yanaşı, 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın əldə etdiyi qələbədən sonra imzalanmış üçtərəfli Bəyanatın müddələrinin icra edilmədiyini bildiriblər. Deputatlar Ermənistan silahlı qüvvələrinin hələ də Qarabağ ərazisindən çıxarılmadığını, burada hərbi təxribatların törədildiyini, kommunikasiyaların açılmasına əngəllər yaradıldığını qeyd ediblər. Qeyd edilib ki, Qarabağda Azərbaycana məxsus təbii sərvətlərin qanunsuz istifadəsi, ekologiyaya ziyan vurulması və digər bu kimi faktorların davam etdirilməsi kimi qiymətləndirilməlidir.

Deputatlar son günlərdə ölkə Prezidenti İlham Əliyevin Türkmənistan səfəri, burada keçirilmiş Azərbaycan Respublikası, Türkiyə Respublikası və Türkmənistan Dövlət Başçılarının Birinci Üçtərəfli Zirvə Görüşünü, aparılan müzakirələri, imzalanmış mühüm sənədləri yüksək qiymətləndiriblər. Onlar Azərbaycan dövlət başçısının Rumıniyaya səfəri zamanı imzalanmış "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan Hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş"nin əhəmiyyətini də vurğulayıblar.

### Gəndər bərabərliyi sahəsində müsbət tendensiyalar formalaşmağa başlayıb

Sonra parlamentin Sədri Sahibə Qafarova bildirib ki, gündəliyə 60 məsələ daxil edilib. Birinci məsələ gəndər bərabərliyinin təmin edilməsinə nəzarəti həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanının illik məlumatı haqqındadır.

Məlumatı Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova təqdim edib. O, çıxışında gəndər bərabərliyinin təmin edilməsi ilə bağlı 2021-ci ildə görülmüş işlərdən danışıqdan, o, ötən ilin xalqımızın tarixinə Vətən müharibəsindən sonra hərtərəfli bərpa və quruculuq işlərinə start verilməsi mərhələsi kimi daxil olduğunu qeyd edib. "Böyük qayıdışa dair Dövlət Proqramı" çərçivəsində həyata keçiriləcək genişmiqyaslı layihələrin Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının sürətlə dirçəlməsinə, əhalinin dayanıqlı məskunlaşmasına və davamlı iqtisadi aktivliyinin təmin olunmasına şərait yaradacağına söyləyib. Bildirib ki, İcazə Ləma Resurs Mərkəzinin, Füzuli və Zəngilan əilə mərkəzlərinin yaradılması planı ərazilərə qayıdacaq soydaşlarımızın diqqət və qayğı ilə əhatə olunmasına xidmət edəcək.

Bahar Muradova BMT-nin Qadınlar qarşı ayrı-seçkiliyin bütün formalarını ləğv olunması üzrə Komitəsi tərəfindən 2022-ci ildə Azərbaycan hökumətinin 6-cı dövrü hesabatı üzrə təqdim edilmiş Yekun müşahidələrində ölkəmizdə milli qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi sahəsində əldə olunan tərəqqini, gəndər bərabərliyinin təşviqi sahəsində irəliləyişləri qeyd edib. Diqqətə çatdırılıb ki, 2021-ci ildə Azərbaycan gəndər bərabərliyinin təmin edilməsinə yönəlik zəruri alət və mexanizmlərin inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atılıb. Regionlarda Uşaq, Ailə Dəstək Mərkəzlərinin yaradılması buna nümunədir. Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə İsmayılı Uşaq və Ailələr Dəstək Mərkəzinin yeni binasının açılışı olub.



Bildirilib ki, hesabat dövründə gəndər məsələləri üzrə məsul şəxslərin fəaliyyəti şəxsləndirilmiş, onların təşkilatçılığı ilə beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlıq, cinsi ayrı-seçkiliklə mübarizə üsulları, müxtəlif mövzularda təlim kursları və maarifləndirmə işləri həyata keçirilib. Ötən il Qadın Resurs Mərkəzlərinin fəaliyyəti daha da genişləndirilib, Göyçay və Tovuz rayonlarında yeni Qadın Resurs Mərkəzləri, Füzuli, Tərtər və Ağcabədi rayonlarında isə İcazə Resurs Mərkəzləri yaradılıb.

Komitə sədri hesabat ilində dövlət orqanları tərəfindən məişət zorakılığının qarşısının alınması istiqamətində həyata keçirilmiş tədbirlərin "Milli Fəaliyyət Planı"na uyğun aparıldığını söyləyib, bir sıra rəqəmləri səsləndirib. O, məişət zorakılığı ilə mübarizə sahəsində işlərin gücləndirilməsi məqsədilə Sığınacaq və Sosial Reabilitasiya Müəssisəsində "Məişət zorakılığının zərər çəkənlər üçün sosial reabilitasiya" şöbəsinin fəaliyyəti başlandığını deyib. Bahar Muradova təhsildən yayınma hallarının qarşısının alınması sahəsində görülmüş tədbirlərdən, cins seçimi məsələsinin aktuallığından da danışdı.

Bahar Muradova gəndər bərabərliyinin təmin edilməsinin davamlı inkişaf üçün zəruri olduğunu da qeyd edib. O, 2021-ci ildə ölkə üzrə iqtisadi fəal və məşğul əhalinin tərkibində kişilərin sayının qadınların sayına nisbətən çox olduğunu, işsizliyin səviyyəsinin qadınlar arasında 58 faiz, kişilər arasında 42 faiz təşkil etdiyini deyib. Komitə sədri qeyd edib ki, 2021-ci il üzrə məlumatların təhlili belə qənaətdə gəlməyə imkan verir ki, Azərbaycanda gəndər bərabərliyi sahəsində müsbət tendensiyalar formalaşmağa başlayıb və bəzi hallarda bu trendlər global göstəriciləri üstələyir.

Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova təqdim edilən məlumatın geniş və əhatəli hazırladığını deyib. Bildirib ki, qadın və kişilərin bərabər iştirakçılığı, gəndər mədəniyyətinin təbliği, gəndər əsaslı zorakılığın, məişət zorakılığının qarşısının alınması istiqamətində həyata keçirilən layihələr, tədbirlər bir daha göstərir ki, ölkədə gəndər bərabərliyinin təmin edilməsi ildən-ilə yüksəlir.

Komitə sədri qeyd edib ki, aparılan təhlillərə əsasən, müxtəlif sahələrdə qadın və kişilərin təmsilçiliyində dinamika müşahidə olunur. Hətta ölkəmizdə bözi indikatorlar üzrə global göstəriciləri belə, qabaqlayır. Bununla yanaşı, bözi narahat edən məsələlər də mövcuddur. Belə ki, ölkədə hələ də erkən nikah halları var, doğulan uşaqlar arasında cinsi ayrı-seçkilik mövcuddur. O, bu istiqamətdə lazımı tədbirlərin görülməsinin vacibliyindən danışdı.

Məsələ ətrafında aparılan müzakirələrdə komitə sədrləri Qənirə Paşayeva, Zahid Oruc, deputatlar Həsən Əliyev, Fəzail Mustafa, Etibar Əliyev, Fəzail Ağamalı çıxış ediblər. Deputatlar məlumatda əks olunan ayrı-ayrı məsələlərə bağlı fikirlərini açıqlayıblar, bəzi qeyd və təkliflərini səsləndiriblər. Ailə, Qadın və

Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova qadınların məsələlərə aydınlıq gətirib, verilən sualları cavablandıraraq, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova illik məlumatın yüksək səviyyədə hazırladığını, dövlət komitəsinin qarşısında dayanan vəzifələrin uğurla yerinə yetirildiyini bildirdi.

Müzakirələrin yekununda gəndər bərabərliyinin təmin edilməsinə nəzarəti həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanının illik məlumatı nəzərə alınıb.

Sonra parlamentin spikeri diqqətə çatdırıb ki, gündəliyin növbəti 48 məsələsi üçüncü oxunuşda olan qanun layihələridir. O bildirib ki, ikinci məsələ "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin 10 illiyi (2012-2022)" Azərbaycan Respublikasının Yubiley medalının və "ASAN xidmət" ilə sərəməli əməkdaşlığa görə" Azərbaycan Respublikasının medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə (üçüncü oxunuş) qanun layihəsidir.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nurlan Həsənov birinci və ikinci oxunuşda sonədə dair hər hansı qeyd və təklifin daxil olmadığını deyib.

Qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

### Vətəndaş məmnunluğuna xidmət edən dəyişikliklər

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova qeyd edib ki, növbəti 47 məsələ ölkə Prezidentinin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olub və mahiyyətcə bir-birinə bağlıdır. O bildirib ki, bu qanun layihələri "Açıq hökumətin təşviqinə dair 2020-2022-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"na əsasən hazırlanıb və elektron xidmətlərin daha da genişləndirilməsinə, vətəndaş məmnunluğunun artırılmasına yönəlib. Spiker qanun layihələrinə Milli Məclisin 10 komitəsində baxıldığını deyib.

Sonra həmin qanun layihələri parlamentin aidiyyəti komitələrinin təqdimatında diqqətə çatdırıldı. İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin üzvü Azər Badamov "Dini etiqad azadlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə (üçüncü oxunuş) qanun layihəsi ilə bağlı məlumat verib. O, layihəyə dair heç bir qeyd və təklifin daxil olmadığını bildirdi.

Parlamentin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili 4-cü məsələdən başlayaraq 21-ci məsələyədək olan sənədləri "Azərbaycan Respublikasında mənzil fondunun özəlləşdirilməsi haqqında", "Valyuta tənzimi haqqında", "Maliyyə-sənaye qrupları haqqında", "Əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilər haqqında" qanunlarında, Azərbaycan Respublikasının 1999-cu il 7 dekabr tarixli 768-IQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Gömrük orqanlarında xidmət haqqında Əsasnamə"de, "Avtomobil yolları haqqında" Qa-

nunda, Vergi Məcəlləsində, "Banklar haqqında", "Lotereyalar haqqında", "Daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində", "İpoteka haqqında", "Əmanətlərin sığortalanması haqqında", "Dövlət borcu haqqında", "Sığorta fəaliyyəti haqqında", "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında", "İnvestisiya fondları haqqında", "Qiyəmətlilik bazarı haqqında" və "Lisensiyalar və icazələr haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələrini üçüncü oxunuşda təqdim edib. Bildirib ki, həmin layihələrdə dövlət-vətəndaş, dövlət-sahibkar münasibətlərdə tələb olunan sənədlərin elektron informasiya sistemləri vasitəsi ilə əldə olunması ilə bağlı məsələlər ehtiva olunur. Birinci və ikinci oxunuşlarda layihələrə bağlı hər hansı irad və təklif daxil olmayıb.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Kamal Cəfərov 22-ci məsələdən başlayaraq növbəti 16 məsələ barədə üçüncü oxunuşda məlumat verib. O, "Azərbaycan Respublikası ədliyyəsinin şəxsiyyət vəsiqəsi haqqında", "Pasportlar haqqında", "Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında", "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının statusu haqqında" qanunlarda, Azərbaycan Respublikasının 1997-ci il 30 dekabr tarixli 421-IQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin xüsusən sənədləri haqqında Əsasnamə"de, "Yol hərəkəti haqqında", "Məhkəmə və hüquq mühafizə orqanları işçilərinin dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında" qanunlarda, Azərbaycan Respublikasının 1999-cu il 8 dekabr tarixli 773-IQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Yaşayış yeri və olduğu yer üzrə qeydiyyat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda təbii haqqında Əsasnamə"de, Azərbaycan Respublikasının 2001-ci il 29 iyun tarixli 168-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamə"de, "Hüquq şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestrində", "İnzibati icraat haqqında", "Sosial müavinət haqqında" qanunlarında dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) və "Sosial xidmət haqqında" qanununda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) barədə qanun layihələrinin komitə tərəfindən dəstəkləndiyini bildirdi.

Qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Sonra spiker Sahibə Qafarova gündəliyin növbəti 6 məsələsinin ikinci oxunuşda olan qanun layihələrini 49-cu məsələləri barədə danışdı. O, "Əmək pensiyaları haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş), "Sosial müavinət haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) və "Sosial xidmət haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) barədə qanun layihələrinin komitə tərəfindən dəstəkləndiyini bildirdi. Qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Sonra spiker Sahibə Qafarova gündəliyin növbəti 6 məsələsinin ikinci oxunuşda olan qanun layihələrini 49-cu məsələləri barədə danışdı. O, "Əmək pensiyaları haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş), "Sosial müavinət haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) və "Sosial xidmət haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) barədə qanun layihələrinin komitə tərəfindən dəstəkləndiyini bildirdi. Qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Müdafiə, təhlükəsizlik və korpusiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov 40 - 42-ci məsələləri - "Hərbi qulluqçuların dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş), Azərbaycan Respublikasının 1997-ci il 3 oktyabr tarixli 377-IQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Hərbi xidmətkeçmə haqqında Əsasnamə"de dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) və "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) barədə qanun layihələrini təqdim edərək hər üç sənədin komitədə yekdilliklə dəstəkləndiyini söyləyib.

Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin üzvü Fatma Yıldırım növbəti məsələ - "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (üçüncü oxunuş) ilə əlaqədar komitənin müsbət rəy verdiyini bildirdi.

Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova və Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (ikinci oxunuş) təqdim edən Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nizami Səfərov diqqətə çatdırıb ki, qanun layihəsi ilə bağlı heç bir dəyişiklik və əlavənin olmadığını deyib.

Elm və təhsil komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev 45-ci məsələ - "Elektron imza və elektron sənəd haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin (üçüncü oxunuş) təqdim edərək komitənin sənədə dair müsbət rəy verdiyini qeyd edib.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov "Azərbaycan Respublikasının diplomatik xidmət əməkdaşlarının və inzibati-texniki xidməti həyata keçirən şəxslərin dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (üçüncü oxunuş) ilə bağlı komitənin müsbət fikrini bildirdiyini söyləyib.

Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov gündəliyin 47 - 49-cu məsələləri barədə danışdı. O, "Əmək pensiyaları haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş), "Sosial müavinət haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) və "Sosial xidmət haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) barədə qanun layihələrinin komitə tərəfindən dəstəkləndiyini bildirdi.

Qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Elnur Allahverdiyev bildirdi ki, "Telekommunikasiya haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsində radiotelelik resurslarının müddətli (10 il müddətinə) ayrılması, radioteleliklərdən istifadənin əsaslarının müəyyən olunması nəzərdə tutulub.

"Lisensiyalar və icazələr haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsində isə "Telekommunikasiya haqqında" qanuna uyğun olaraq terminlərin dəqiqləşdirilməsi təklif olunub.

Gündəliyin növbəti məsələsi olan "Telekommunikasiya haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) barədə məlumat verən İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Elnur Allahverdiyev bildirdi ki, qanun layihəsi mobil cihazların qeydiyyatının aparılmasının hüquqi əsaslarını müəyyən edir.

İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsinin (ikinci oxunuş) təqdim edən Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nizami Səfərov diqqətə çatdırıb ki, qanun layihəsi ilə bağlı heç bir dəyişiklik və əlavənin olmadığını deyib.

Hər iki qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul olunub.

Gündəliyin 55-ci məsələsi olan Əmək Məcəlləsində, Ailə Məcəlləsində, Cinayət Məcəlləsində, Cinayət-Prosesual Məcəlləsində, "Uşaq hüquqları haqqında", "Vəkil-lər və vəkillik fəaliyyəti haqqında", "Təhsil haqqında", "Sosial xidmət haqqında", "Azərbaycan Respublikasında dövlət daktiloskopik və genom qeydiyyatı haqqında" və "Ümumi təhsil haqqında" qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi də ikinci oxunuşda qəbul edilib.

### İKT sahəsinin inkişafı ilə bağlı qanunvericiliyə dəyişikliklər edilirdir

Milli Məclisin Sədri bildirdi ki, bununla da iclasın gündəliyinin ikinci oxunuşda olan qanun layihələri sona çatıb, qalan beş məsələ isə birinci oxunuşda olan qanun layihələridir. Gündəliyin növbəti 4 məsələsi isə cənab Prezidentin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olub və mahiyyətcə bir-birinə yaxındır. Bu qanun layihələri İKT ilə bağlı məsələlərin tənzimlənməsinə yönəlib. Bunlar Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında, Miqrasiya Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında, "Gömrük tarifi haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə və "Sosial sığorta haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə birinci oxunuşda olan qanun layihələridir.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili qanun layihələri barədə ümumi məlumat verərək deyib ki, cənab Prezidentin qanunvericilik təşəbbüsü ilə təklif olunan dəyişikliklər Azərbaycan İKT-nin inkişafında yeni bir səhifə açır. Azərbaycanda da bu sahəyə göstərilən yüksək dövlət qayğısını qeyd edən komitə sədri dünyada və regionda İKT mütəxəssislərinin

cəlb edilməsi ilə bağlı böyük rəqabətə münasib olduğunu vurğulayıb. Dünyada İKT sahəsində son vaxtlar təbii qüvvələrə stimullaşdırıcı proqramların, güzəştlərin istər-istəməz Azərbaycana da təsir etdiyini bildirən komitə sədri qanun layihələrində İKT sahəsinin inkişaf etdirilməsi, bu sahədə hüquqi və fiziki şəxslərin fəaliyyətlərinin dəstəklənməsi, ölkədə rəqəmsal inkişafın təşviq edilməsi, xarici investisiyaların, yüksəkixtisaslı mütəxəssislərin və kadrların cəlb edilməsi üçün 1 yanvar 2023-cü il tarixdən 10 il müddətinə nəzərdə tutulan mühüm vergi, sosial və miqrasiya güzəştləri barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, texnologiyalar parkından konarda fəaliyyət göstərən İT sahibkarlıq subyektləri də parkın rezidentləri sayılacaq. rezident şəhadətnaməsi olan "sistem inteqrasiyası, program təminatının hazırlanması, inkişaf etdirilməsi, onlara dəstək göstərilməsi və təlim verilməsi" fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlar mənfəət (20%) və gəlir (14%) vergisindən tam azad ediləcəklər. Eyni zamanda bu sahibkarlar üçün mənfəətin bölgüsü zamanı ödəmə mənbəyində tutulan dividend vergisi (10%) ləğv ediləcək.

Spiker bildirdi ki, Miqrasiya Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsinin parlamentin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsində baxılıb. Milli Məclisin Sədri birinci vitse-spiker Əli Hüseyniyev hərbi xidmətə getmənin qanun layihəsi ilə bağlı rəyini bildirmək üçün söz verib. O, layihənin cənabların və vətəndaşların qayğısını əhatə etməsinə yönəlib. İT şirkətlərdə işləməsi üçün iş icazəsi almaqdan azad edilməsi ilə bağlı olduğunu qeyd edərək Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sənədə müsbət rəy verdiyini bildirdi.

Sonra Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri müavini Mələhat İbrahimqızı "Sosial sığorta haqqında" qanuna təklif olunan dəyişikliklərlə bağlı komitənin rəyini təqdim edib. Bildirib ki, qanun layihəsi texnologiyalar parkında müasir elmi və texnoloji nailiyyətlərə əsaslanan informasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahələrinin inkişaf etdirilməsi, yüksəkixtisaslı mütəxəssislərin və kadrların cəlb edilməsi, həmçinin sahibkarlıq subyektlərinin və yüksəkixtisaslı peşəkar mütəxəssislərin təhsil və sahəyə axınını təmin edilməsi üçün məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının ödənilməsinə güzəştlərin verilməsi məqsədilə hazırlanıb.

Qanun layihələrinin müzakirəsinə deputatlar Nigar Arpadarlı, Elşad Mirbəyov oğlu, Etibar Əliyev, Razi Nurullayev, Qüdrət Həsənovlu, Rəfiqə Quliyev çıxış ediblər, rəy və təkliflərini səsləndiriblər. Komitə sədri Tahir Mirkişili sözlərinə fikirlərə münasibət bildirdi.

Parlamentin Sədri müzakirəyə çıxarılan qanun layihələri ilə bağlı iclasda iştirak edən rəqəmsal inkişaf və neqliyət nazirinin müavini Fərid Əhmədova səslənən suallara işçi qaydada baxmağı təklif edib.

Sonra qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq birinci oxunuşda qəbul olunub.

İclasda son olaraq "Azərbaycan Ali Məhkəməsinin 100 illiyi (1923-2023)" Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (birinci oxunuş) müzakirəyə çıxarıldı. Məsələ barədə məlumat verən Milli Məclis Sədri birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseyniyev qanun layihəsinin qanunvericiliyə uyğun hazırlandığını bildirdi.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq birinci oxunuşda qəbul olunub.





## BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi mina təhdidi barədə məlumatlandırılıb

Dekabrın 20-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Vladanka Andreyeva ilə görüşüb.



Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüş əsnasında Azərbaycan ilə BMT, eləcə də onun ixtisaslaşmış qurumları arasında əməkdaşlığın cari vəziyyəti və gələcək əməkdaşlıq gündəliyinə dair məsələlər müzakirə edilib.

Nazir Ceyhun Bayramov BMT-nin fəal üzvü olan ölkəmizin təşkilatın global inkişaf təşəbbüsündə fəal iştirak etdiyini vurğulayıb. Görüşdə

həmçinin işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə həyata keçirilən bərpa və quruculuq işləri, mina təhdidi barədə məlumat verilib.

BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Vladanka Andreyeva bu il Azərbaycanla BMT arasında əlaqələrin 30 illiyi münasibətilə təşkil olunmuş silsilə tədbirləri məmnunluqla xatırlayıb.

"Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri-2030" gündəliyinin icrası ilə bağlı Azərbaycanın gördüyü işlərin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Görüşdə təhsil, səhiyyə, enerji sahələrində və digər istiqamətlərdə əməkdaşlıq məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb və mövcud əməkdaşlığı genişləndirmək imkanları nəzərdən keçirilib.

## Azərbaycanın müdafiə naziri Türkiyəyə səfər edib

Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan müdafiə nazirlərinin üçtərəfli görüşündə iştirak etmək üçün dekabrın 20-də Türkiyəyə səfər edib. Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə üçtərəfli formatda əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, regional layihələrin təhlükəsizliyinin təmin olunması və qarşılıqlı maraqları digər məsələlər barədə ətraflı fikir mübadiləsi aparılacaq.

## Azərbaycanın fəvqəladə hallar naziri Türkiyəyə səfərə yola düşüb

Azərbaycan Respublikasının fəvqəladə hallar naziri general-polkovnik Kəmaləddin Heydərov Türkiyə Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Təbii Fəlakət və Fəvqəladə Halların İdarəedilməsi üzrə Nazirlərin Zirvə Görüşündə iştirak etmək üçün qardaş Türkiyə Respublikasına səfərə yola düşüb.

Fəvqəladə Hallar Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, səfər çərçivəsində K.Heydərovun Ankarada TDT-nin Təbii Fəlakət və Fəvqəladə Halların İdarəedilməsi üzrə Nazirlərin Zirvə Görüşündə iştirakı, eləcə də Türkiyənin əlaqədar dövlət qurumlarının rəhbər şəxsləri ilə ikitərəfli görüşləri nəzərdə tutulur.

## Türkiyə ilə bitki mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq inkişaf etdiriləcək

Dekabrın 20-də Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin iclası keçirilib. İclası açan komitə sədri Tahir Rzayev iclasın gündəliyinə iki məsələnin daxil olduğunu deyib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyət əlaqələri şöbəsindən verilən məlumata görə, Tahir Rzayev əvvəlcə "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında bitki mühafizəsi və karantini sahəsində əməkdaşlıq haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsi barədə məlumat verib. O bildirib ki, 15 maddədən ibarət olan saziş 2022-ci il noyabrın 4-də Bakı şəhərində imzalanıb. Sazişin məqsədi iki ölkə arasında bitki mühafizəsi və karantini sahəsində əmək-

daşlıq inkişaf etdirmək və bitkilik məhsullarının ticarət və mübadiləsini asanlaşdırmaqdır. Sənədə uyğun olaraq, karantini nəzarətində olan materialların ixracı, idxalı və tranziti dövlətlərin qanunvericiliyi ilə müəyyən olunan qaydada sərhəd-buraxılış məntəqələri vasitəsilə həyata keçirilir, həmçinin fitosanitar nəzarəti zamanı karantin təbiiq edilən zərərli orqanizmlər aşkar edildikdə, idxalçı tərəf yoluxmanı aradan qaldırmaq, yoluxmuş malları zərərsizləşdirmək və ya ixrac edən tərəfə geri qaytarmaq üçün tədbirlər görür.

Deputatlar qanun layihəsinə baxılmaq üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə edilib.

Sonra Tahir Rzayev "Qida təhlükəsizliyi haqqında" qanunun icrası ilə əlaqədar hazırlanmış Gömrük Məcəlləsində,

"İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında", "Dövlət rüsumu haqqında", "Mülki dövrüydə olmasına yol verilməyən (mülki dövrüydən çıxarılmış) əşyaların siyahısı haqqında", "Mülki dövrüydə olmayan xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövrüydən çıxarılmış) əşyaların siyahısı haqqında", "Modeni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və somerləri istifadəsi haqqında" və "Lisenzialar və icazələr haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə (ikinci oxunuş) təqdim edib.

Qanun layihəsi ikinci oxunuşda baxılmaq üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

"Azərbaycan"

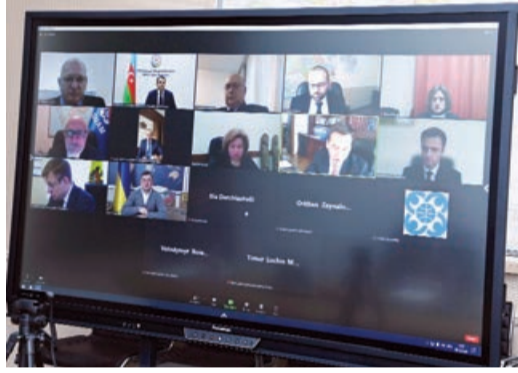
## GUAM xarici işlər nazirləri Şurasının iclasında Qarabağdakı mina təhlükəsi müzakirə olunub

Dekabrın 20-də Demokratiya və İqtisadi İnkişaf naminə Təşkilat - GUAM-ın xarici işlər nazirləri Şurasının videokonfrans formatında 40-cı iclası keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, GUAM-ın fəaliyyətə olan sədri, Moldovanın xarici işlər naziri Nikolae Popeskunun sədrliyi ilə keçirilən iclasda Azərbaycan Respublikasının xarici işlər nazirinin müavini Elnur Məmmədov iştirak edib. İclasda Gürcüstanı xarici işlər naziri İliya Darçişvili, Ukraynayı xarici işlər naziri Dmitri Kuleba təmsil edib.

İclasda çıxış edən xarici işlər nazirinin müavini Elnur Məmmədov GUAM çərçivəsində neqliyyat, kommunikasiya, ticarət sahəsində həyata keçirilən layihələrin əhəmiyyətindən, parlamentlərarası əməkdaşlıq platforması çərçivəsində əməkdaşlıq əlaqələrindən bəhs edib.

Nazir müavini tədbir iştirakçılarına Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işləri, Ermənistan və Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılması istiqamətində at-



lan addımlar barədə məlumat verib. Bununla yanaşı, Ermənistanın məlum üçtərəfli bəyanatlardan irəli gələn öhdəlikləri yerinə yetirməməsi və işğaldan azad olunmuş ərazilərdə mina təhlükəsi ilə bağlı ətraflı məlumat iştirakçıların diqqətinə çatdırılıb. Ermənistan istehsalı olan minaların Laçın dəhlizində istifadə etməklə Azərbaycan ərazisində keçirildiyi və hərbi təxribatların davam etdiyi xüsusi olaraq qeyd edilib.

İclasın yekununda hazırkı iclasın protokolu və 2 qərar qəbul olunub, sədrlik Ukraynaya təhvil verilib.

## "Prezident İlham Əliyev siyasəti: Dünyəvilik və multikultural dəyərlər" mövzusunda konfrans

Dekabrın 20-də Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQİDK) təşkilatçılığı ilə "Prezident İlham Əliyev siyasəti: dünyəvilik və multikultural dəyərlər" mövzusunda konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda edən şəhidlərimizin əziz xatirəsi bərdəqəçlik sükutla yad edilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan DQİDK sədri Mübariz Qurbanlı Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda mövcud olan tolerant, multikultural mühitini, dini-mədəni müxtəlifliyin, dövlət-din modelinin möhkəmləndirilməsi, milli-mədəni irsin və mənəvi-əxlaqi dəyərlərin mühafizəsi, müxtəlif millətlərin və dinlərin nümayəndələri arasında qarşılıqlı etimadın yaradılması istiqamətində görülən işlərdən bəhs edib. O bildirib ki, ölkəmizdə dini məbədələrin, dini ocaqların tikilməsində, onların yenidən qurulmasında, təmirində və digər sahələrdə dövlətimiz öz imkanlarından istifadə edərək dəstək göstərib.

Komitə sədri diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycanda din siyasəti müstəqillik illərində daha da təkmilləşərək bu gün yüksək səviyyədə həyata keçirilib. Həm İslam dünyasında, həm də global təşkilatlarda Azərbaycanın dövlət-din modelini nümunə olaraq qəbul olunur və öyrənilir. Ölkəmizdə bütün dini icmalara bərabər imkanlar yaradılıb. Bu, dünyəviliyin təzahürüdür.

Tədbirdə digər çıxış edənlər tolerant və multikultural ənənələrin hökm sürdüyü ölkəmizdə həyata keçirilən din siyasəti, islam və qeyri-islam dini icmalar, onların ibadət yerlərində göstərilən diqqət və qayğıdan, eyni zamanda Azərbaycanın müxtəlif mədəniyyətlər və dinlər arasında əlaqələrin genişlənməsinə verdiyi töhfələrdən söhbət açıblar. Qeyd edilib ki, Azərbaycanda yaşayan bütün din nümayəndələrinə bərabər rəftar göstərilir.

Diqqətə çatdırılıb ki, işğaldan azad olunmuş topraqlarımızda, o cümlədən Şuşada, Hadrutda və digər ərazilərimizdə məscidlər tikilib. Bu ərazilərimizdə otuz il boyunca dağıntılara məruz qalmış dini məbədələrdə tikinti-bərpa işləri sürətlə davam edir.

Həmçinin qeyd edilib ki, ölkəmizin dövlət-din modeli hazırda nümunə kimi göstərilir. Diqqətə çatdırılıb ki, bu gün hər kəs bu mədəni dəyərləri qorumağa çalışmalıdır. Əsas hədəflərdən biri də dini konfessiyalar arasındakı birliyi, bərabərliyi hər zaman qorumaqdır.

## Azərbaycan Avropanı "yaşıl enerji" ilə də təmin etməyə qadirdir

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun mövcud potensialı hələ ölkəmizə çox dividendlər gətirəcək

Son illərdə Azərbaycan Qərbi ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında mühüm rol oynamaqla Avropa İttifaqının etibarlı tərəfdaşına çevrilib. Xüsusən Rusiya-Ukrayna müharibəsinin başlanması fonunda təbii qazın enerji mənbələri üçün əhəmiyyəti artır. Avropanın Azərbaycanın mavi qazına tələbatını artırıb.

Ötən il Avropaya 8,2 milyard kubmetr qaz ixrac edən Azərbaycan bu il 11,3 milyard kubmetr, növbəti il isə bu həcmi artırmaqla təxminən 12 milyard kubmetr təbii qaz nəql etmək niyyətindədir. Eyni zamanda ölkəmiz "yaşıl enerji" layihələrinin təşəbbüskarı kimi çıxış etməklə, növbəti illərdə bərpaolunan enerji sahəsində də etibarlı tərəfdaş kimi çıxış edəcək.

Bu barədə Prezident İlham Əliyev ötən həftə Buxarestdə "yaşıl enerji" ilə bağlı strateji tərəfdaşlıq haqqında Sazişin imzalanmasında iştirak edən iclasda çıxış zamanı söz açıb. Dövlət başçısı bildirib ki, ölkəmiz Avropanın mühüm elektrik enerjisi, əsasən "yaşıl enerji" təchizatçısına çevrilməyi planlaşdırır: "Azərbaycanın bərpaolunan enerji potensialına gəldikdə, quruda külək və günəş enerjisinin həcmi 27 qıqavatdan çoxdur. Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda isə külək enerjisi 157 qıqavat təşkil edir. Ölkəmizin strateji investorlarının biri ilə biz 2027-ci ilə qədər 3 qıqavat külək və 1 qıqavat günəş enerjisinin istehsalı planlaşdırırıq. Onların 80 faizi ixrac olunacaq. Biz 2037-ci ilə qədər ən azı 6 qıqavatlıq əlavə gücləri yaratmağı planlaşdırırıq".

Prezident qeyd edib ki, təkcə bir global enerji şirkəti Azərbaycanada 10 qıqavat "yaşıl enerji"nin istehsalına yatırım etməyi planlaşdırır. Həmin şirkət Azərbaycanda 12 qıqavat qədər külək və günəş enerjisinin istehsalına sərmayə qoymağı planlaşdırır. Beləliklə, ixracın birinci mərhələsində ən azı 3 qıqavatlıq əlavə ötürmə gücü yaradılacaq.

Bərpaolunan enerjinin ümumi elektrik enerjisi istehsalında payı artıb

Milli Məclisin deputatı, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov qəzetimizə açıqlamasında deyib ki, Azərbaycanın enerji mənbələrindən istehsal edilən enerjinin həcmində artım var.

Onun sözlərinə görə, bu ilin 10 ayında ölkə üzrə enerji istehsalı təxminən 4 faiz, bərpaolunan enerji mənbələrində isə istehsal 5 faiz artıb. Bu isə ondan xəbər verir ki, bərpaolunan enerjinin ümumi elektrik enerjisi istehsalında payı yüksəlib. Deputat qeyd edir ki, Azərbaycan hazırda 4 ölkəyə elektrik enerjisi ixrac etməkdə, Avropa İttifaqı ölkələrinə də ixracat gözlənilir: "Bu da təbii ki, Azərbaycanın AI-yə yalnız ənənəvi deyil, eyni zamanda bərpaolunan enerji ixracatı deməkdir. Bu, bir tərəfdən, Azərbaycanın strateji mövqeyinin möhkəmləndirilməsi, Avropanın enerji təhlükəsizliyindəki rolunun artırılması, digər tərəfdən, ölkəyə elektrik enerjisi ixracatından daha çox vəsaitin daxil olması baxımından vacibdir. Avropa İttifaqı ilə bərpaolunan enerji mənbələrindən əldə edilən enerjinin ixracatı ilə bağlı əməkdaşlığın formalaşması və gələcəkdə gücləndirilməsi Azərbaycanın regiondakı mövqeyinin daha da güclənməsinə gətirib çıxaracaq.

Azərbaycan Avropanın ən etibarlı tərəfdaşına çevrilib

Milli Məclisin deputatı, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Rıfət Quliyev qeyd edib ki, Azərbaycanın Avropanın ən etibarlı enerji tərəfdaşına çevrilib. Ölkəmiz Anlaşma Memorandumuna əsasən növbəti ildən AI-yə qaz ixracını daha da artıracaq. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında rolu AI ilə ölkəmiz arasında daha sıx münasibətlərin yaranmasına gətirib çıxarır. Bu əlaqələr isə həm AI, həm də Azərbaycan üçün önəmlidir.

Deputat deyib ki, Azərbaycan yalnız mavi qaz deyil, "yaşıl enerji" sahəsində də etibarlı təchizatçıya çevrilmək niyyətindədir. Bu istiqamətdə addımlar atılır, ölkəmiz bərpaolunan enerji sahəsində layihələrin təşəbbüskarı kimi çıxış edir. Rıfət Quliyev bildirib ki, bundan başqa, Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan arasında razılığa əsasən Trans-Xəzər qaz kəməri layihəsi də gündəmdədir. Hazırda layihə üzərində iş gedir. Bu layihəni "Cənub qaz dəhlizi"ne inteqrasiya edə bilsək, ildə 20 milyard kubmetr deyil, hətta iki dəfə artıq qaz ixrac edə biləcəyik.

Prioritet sahələrdən biri - "yaşıl enerji"yə keçid

Ümumiyyətlə, "yaşıl enerji"yə keçid bir çox ölkələr kimi Azərbaycanın da prioritet sahələrindən birinə çevrilib. Elə bunun nəticəsidir ki, ölkəmiz alternativ enerji sahəsində böyük layihələrin həyata keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış edir, həmçinin xarici şirkətlərin, sərmayədarların bu sahəyə investisiya yatırmasına şərait yaradır.

Ölkədə bu istiqamətdə atılan addımlar, xüsusən topraqlarımızın işğaldan azad edilməsindən sonra həmin ərazilərdə bərpaolunan enerjinin əldə edilməsi üçün potensialın olması bu enerji növünün istehsalının artmasına gətirib çıxaracaq.

Perspektiv nəzərə alınaraq Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə "yaşıl enerji" zonasının yaradılması ilə əlaqədar müvafiq konsepsiyaların və baş planın hazırlanması üçün ixtisaslaşmış beynəlxalq məsləhətçi şirkətin cəlb edilməsi məqsədilə 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin Ehtiyat Fondundan Energetika Nazirliyinə 1 milyon 391 min 40 ABŞ dollarının manat ekvivalenti məbləğində vəsait ayrılıb.

İşğaldan azad edilmiş ərazilər, yəni 10 min kvadratkilometr ərazi "yaşıl enerji" zonası elan olunub.

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

## Azərbaycandakı dini konfessiya rəhbərləri Laçın-Xankəndi yolundakı aksiyaya bağlı Birgə Bəyanat yayıblar

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən dini konfessiyaların rəhbərləri Azərbaycanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış suveren ərazisi olan Şuşa-Laçın yolunda ölkəmizin qeyri-hökumət təşkilatlarını təmsil edən nümayəndələr, ziyalılar, gənclər, ekoloqlar və jurnalistlərin Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvafiqi yerləşdiyi Azərbaycan topraqlarında ekoloji terrora və təbii ehtiyatların qanunsuz istismarına dinc etiraz aksiyası ilə əlaqədar Ermənistan tərəfinin, xüsusilə erməni kilsəsinin ictimai fikri yanlış istiqamətdə yönləndirmək məqsədilə yaydığı mürciətlərə əlaqədar dekabrın 20-də Birgə Bəyanat qəbul edib.

AZƏRTAC Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Mətbuat xidmətinə istinadla bəyanatı təqdim edir.

İlk növbədə qeyd olunmalıdır ki, vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri olan etirazçıların bir həftədən artıq davam edən təbii sərvətlərin talanmasına və ekologiyaya ziyan vurulmasına qarşı şüurlarla keçirilən aksiyaya dinc xarakter daşıyır və Azərbaycan sülhsevər siyasətinin prioritetlərindən irəli gəlir. Etirazçılar Azərbaycanın təbii sərvətlərinin talan edilməsinə və ekologiyanın çirkləndirilməsinə son qoyulması tələblərini bildiren şüurlar söyləyirlər. Müstəqil faallar tərəfindən aparılan araşdırmalara görə, Azərbaycan "Qızılbulaq" qızıl yatağı və "Dəmirli" mis-molibden yatağında qanunsuz istismar fəaliyyəti həyata keçirilir və bu fəaliyyətin monitorinq olunması haqqında öncə müvafiq razılaşmalar əldə edilməsinə baxmayaraq, onlar separatçı qüvvələr tərəfindən həmin obyektlərə buraxılmayıblar. Hazırda etirazçılar göstərilən yataqlarda yerində baxış, qanunsuz istismarın dayandırılması, müxtəlif istiqamətlər üzrə monitorinq və inventarizasiyanın aparılması, ətraf mühitə potensial risklərin qiymətləndirilməsi və dəymiş zərərin notisiyalarının aradan qaldırılması tələb edirlər.

Birmonalı şəkildə bildiririk ki, Ermənistan tərəfinin, xüsusilə Ecmədzinin yaydığı məlumatlar yalan və böhtan xarakterli daşıyır və QHT-lərin dinc etiraz aksiyasının humanitar böhrana səbəb olması barədə iddialar qətiyyətlə həqiqətə uyğun deyildir. Etiraz aksiyasının keçirildiyi yerdən çəkilən videolarla görünür ki, humanitar yük daşıyan və təcili tibbi yardım maşınları sərbəst hərəkət edə bilər və bunun üçün aksiyaya keçirilən tərəfdən hər bir şərait təmin olunur. Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni əsilli Azərbaycan vətəndaşlarının humanitar problemləri olduğu halda, onların mürciətlərinin operativ şəkildə həlli üçün "qaynar xətt" yaradılıb.

Aksiyaya zamanı Ermənistan mətbuatında və erməni diasporunun təbliğatında Xankəndi-Laçın yolunun Azərbaycanın qeyri-hökumət təşkilatları və media nümayəndələrinin tərəfindən bağlanması barədə iddia da əsassızdır, belə ki, adıçəkilən yolun rus sülhməramlıları tərəfindən bağlanması faktı bəyan olunub. Çox heylsənlik ki, erməni kilsəsi ədalət nümayiş etdirərək haqiqəti çatdırmaq əvəzinə, siyasi konyunktura uyğun qərəz və böhtan mövqeyindən məsələyə yanaşır, dinc etiraz aksiyasını "etnik təmizləmə siyasəti" və "qeyri-insani hərəkət" kimi qələmə verməyə çalışır. Erməni kilsəsinin hadisələri "erməni blokadası və humanitar fəlakət" kimi təqdim etməyə cidd-cəhd etməsi təxribat və qaraxaxmadın başqa bir şey deyildir. İşğal dövründə ərazinin bağlayan edib, yeni yollar, körpülər inşa edən dövlətdir. Azərbaycan dünyaya birliyi təşəbbüsü tərəfindən ərazisində yerləşən Laçın yolu ilə bağlı birmonalı mövqeyi bundan ibarətdir ki, bu yol hərbi və ya hər hansı qanunsuz fəaliyyətlər üçün deyil, mülki-humanitar məqsədlər üçün istifadə olunur.

Acı həqiqət ondan ibarətdir ki, 30 ilə yaxın müddət ərzində məhz erməni ekstremistlərinin həyata keçirdiyi etnik təmizləmə, təbii sərvətləri talama, mənəvi irsi dağıtma, ekosistmə qarşı cinayətlər nəticəsində bir milyondan artıq azərbaycanlı öz əzəli dədə-baba topraqlarını tərk etməyə məcbur qalaraq qaçqın və məcburi köçkün həyatını yaşamışlar. İşğal dövründə ərazinin flora və faunası məhv edilmiş, topraqları yandırılmış, su hövzələri zərər görmüşdür. Şəhər və kəndlərimiz urbisid nəticəsində yer üzündən silinmişdir. Basdırılmış sayızsız-hesabsız minalar səbəbindən yerli əhalinin digmə topraqlara qaçdığı ləngiyir, yüzlərlə mülki vətəndaş mənəvi terrorun qurbanları sırasındadır. Münaqişə dövründə itkin düşmüş 4 mindən çox vətəndaşımızın aqibəti hələ də məlum deyil. Azərbaycanın 30 ilə yaxın müddətdə işğal olunmuş ərazilərində məscidlər, məbədələr, qəbiristanlıqlar, tarixi abidələr, muzeylər, kitabxanalar dağıdılıb talan edilib, Qafqaz Albaniyasına məxsus xristian kilsələri və Rus Pravoslav kilsələri qriqorianlaşdırılmış, məscidlər tövloyə çevrilmiş, orada islam dinində haram sayılan heyvanlar saxlanaraq bütün islam dünyasına təhvil olunub.

Azərbaycan sülhsevər dövlətdir və bunu münaqişənin davam etdiyi illərlə müddətə yaxın dövrdə sülh yönündə danışıqlarda ardıcıl iştirakı ilə, habelə 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı zəfərdən sonra sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində aparılan danışıqlarda fəal iştirakı ilə nümayiş etdirib. Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqeyi bölgəmizin əmin-amanlığı və iqtisadi rifahı yönündə perspektivləri əngəlləyir. Dövlətimiz ərazilərində yaşayan bütün etnik və din mənəblərinə, o cümlədən Qarabağda yaşayan dinc erməni əsilli Azərbaycan vətəndaşlarına ehtiramla yanaşır, onların hüquqlarını və dəyərlərini qoruyur. Uca Allahın neməti olan torpaq, onun üstündə və təkində olan bütün sərvətlərə ehtiram və qayğı ilə yanaşmaq Azərbaycan topraqlarında yaşayan həm azərbaycanlıların, həm də ermənilərin vətəndaşlığı burcudur.

Biz, dini konfessiya rəhbərləri daim Uca Yaradanımızın buyurduğu yolla gedərək bəşəri dəyərlərə, humanist məramımıza və dinc birgəyaşayış ideyalarına sadiq olmuşuq və həmişə qonşu Ermənistanın din xadimlərinin sülhə, müharibə ritorikasındakı əl çəkməyə çağırması və dialoqa üstünlük verməsi. Bu bəyanatımızla biz erməni kilsəsinin Uca Yaradanımızın buyurduğu ideallara istinadın haqiqətə uyğun olmadığını, Qarabağda yaşayan dinc erməni əhalini revansizmə sürükləməməyə, kövrək sülh şəraitində qızıqdırıcı fəaliyyətlə məşğul olmamağa çağırırıq. Öz növbəsində Qarabağın dinc erməni əhalisini yaşıdaşları topraqlarda Uca Allahın bəxş etdiyi təbii sərvətlərin talanmasına və törədilən ekoloji cinayətlərə qarşı birgə qətiyyətli mövqə nümayiş etdirməyə dəvət edirik.

Şeyxülislam Allahşükür PAŞAZADƏ, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri

Milix YEVDAYEV, Azərbaycanın Dağ Yəhudiləri İcması rəhbəri

Arcimandrit ALEKSİY, Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının katibi

Aleksandr ŞAROVSKI, Bakıdakı Avropa Yəhudiləri İcmasının rəhbəri

Robert MOBİLİ, Azərbaycanın Alban-Udi Xristian Dini İcmasının sədri.









Azərbaycan Respublikasının Xalq rəssamı Ömər Eldarov heykəl yaratmaq işinə kompozisiyalı heykəltaraşlıqla başlamışdır. İ.Repin adına Leningrad Rəssamlıq Akademiyasının tələbəsinin diplom işi kimi yaradılmış "Gənc qvardiyaçılar" baryefi (1951) ideoloji istiqamətindən asılı olmayaraq, orijinal portretlər qalereyasıdır.

Bu kompozisiya eyni yaşda olan və vahid amala xidmət edən səkkiz nəfər gənc qvardiyaçının bir-birini təkrar etməyən obrazlarının tuncdan tökülmüş təqdimatıdır. Bu, Ömər Eldarovun kompozisiyası, həm də daşla canlandırılan portretlər yaratmaq istedadının real təzahürüdür. Həmin obrazlardan hər birini ayrıca bənərsiz heykəl kimi ucaltmaq olar. Və ya "Gənc qvardiyaçılar" heykəltaraşlıq kompozisiyası həmin mövzuda yazılmış bir romanın fəlsəfəsini də təsvirlərlə əks etdirir. Ömər Eldarovun "Güllələnmə" kompozisiyası da (1977) süjetli heykəltaraşlığın nadir nümunəsidir. Bu, repressiya faciəsinin sət dramatizminin orijinal heykəltaraşlıq həllindən ibarət olan təsirli sənət hadisəsidir. "Güllələnmə" kompozisiyası Ömər Eldarovun repressiya mövzusunda möharətli yaratdığı heykəltaraşlıq epopeyasıdır. Son ölüm hökmi anında ayrı-ayrı insanların keçirdikləri fərqli hissələr bu kompozisiyada biri digərini qətiyyətlə təkrar etməyən düşünülmüş detallar vasitəsilə ifadə olunmuşdur. Beləliklə, Ömər Eldarov "Gənc qvardiyaçılar" və "Güllələnmə" heykəltaraşlıq kompozisiyalarında oxşar tələbi insanların fərqli xarakterlərini təşkil edən canlandırmağı bacarmışdır.

İdeya cəhətdən fərqli olmasına baxmayaraq, mövzunun bədii hollu baxımından "Gənc qvardiyaçılar" ilə "Güllələnmə" baryefləri arasında möhkəm bir daxili bağlılıq vardır. Burada obrazların daxili-mənəvi gərginliyi təkcə həyəcanı deyil, həm də etirazı ifadə edir. Ömər Eldarov təqdim etdiyi obrazın daxili aləmini ifadə edəndə rəssam, portretlərin fiqurunu quranda heykəltaraş, onların ümid-sizlik və etirazlarını əks etdirəndə vətəndaş-filosof kimi çıxış edir. Ona görə də mahir heykəltaraşın kompozisiyaları tam halda ifadəli, təsirli görünməkdən başqa, həm də ictimai məzmunlu mühüm bir fikri mənalandırır. Ömər Eldarovun heykəlləri incəsənətin bir çox sahəsini özündə kompleks şəkildə təbəssüm etdirən fərqli sənət əsərləridir.

Bu qəbildən olan ağacdan yonulmuş "Dəniz neftçiləri" kompozisiyasında (1964) insanın dözümlü və iradəsi heykəltaraşlıq dili ilə mənəvi bir şəkildə ifadə olunmuşdur. Bu cəhətdən heykəltaraş Ömər Eldarovla rəssam Tahir Salahovun əsərləri ideya-sənətkarlıq, xüsusən də mövzunun bədii hollu baxımından bir-birinə çox yaxındır. Əslində, həmin yaxınlıq bu qüdrətli sənətkarların hər ikisinin sənətdə əsaslandıqı əsas prinsipin - sət realizm yaradıcılıq metodunun daxili məntiqindən irəli gəlmişdir. Sovet hakimiyyəti illərində sosialist realizmi yaradıcılıq metodunun tələb etdiyi nikbin əhvali-ruhiyyənin əksinə olaraq, Tahir Salahov və Ömər Eldarov rəsmlərində və heykəllərində həyatın, insan tələblərinin gərginliklərini böyük möharətlə diqqət mərkəzinə çəkməmişlər. Bu məqamda görkəmli sənətkarları "Gənc qvardiyaçılar" baryefində, yaxud "Dəniz neftçiləri" kompozisiyasında "Dəniz neftçiləri" oymasında və ya "Azərbaycan diviziyası" heykəl kompleksində olduğu kimi mövzunun aktuallığı xilas etmişdir. Əslində isə mövzusunun aktuallığı baxımından sosialist realizmi yaradıcılıq metodu ilə səsleşən kompozisiyalı heykəllərində Ömər Eldarov mahiyyət etibarilə sosializm cəmiyyətdəki çətinliklərlə üz-üzə qalan, dərindən sarsıntılar keçirən, mərd, dözümlü insanların on çətin anlarda da ümidlərinin itirmədiklərini böyük ustalqla, möharətlə ifadə edə bildirmişdir. Bu mənada xarici təbəssüdə işlədilmiş "sət realizm" təyinatı sosialist realizminin təzahür formalarından biri kimi yozularaq, müəllifinin cəmiyyətin irəlivi doğru inkişafındakı maneələri göstərərək sabaha ümidlə baxması ampuasında mənalandırılmışdır. Əsl həqiqətdə isə Ömər Eldarov süjetli heykəltaraşlıq əsərləri ilə Azərbaycan xalqının keçdiyi əzablı yolların epopeyasını yaratmışdır. Bu mənada o, ideoloji mahiyyətinə görə yox, tam əksinə, sənətdə tutduqı çətin və bənərsiz mövqeyi etibarilə XX əsr monumental heykəltaraşlıq sənətinin "gənc qvardiyası"ni təmsil etmişdir.

Ömər Eldarovun, demək olar ki, əksər heykəlləri özünəməxsus süjetə və kompozisiyaya malikdir. Mahir heykəltaraş təşkil etdiyi obrazların, yaxud tarixi xidmətlərini əks etdirdiyi şəxsiyyətlərin, diqqət mərkəzinə çəkmək istədiyi detalların münasib formada yerləşməsi ilə düşüncənin heykəl ətrafında yorulmaz və ciddi yaradıcılıq əməliyyatları aparır. Bu mənada Ömər Eldarovun heykəl kompleksi həm də maarifçilik missiyasını həyata keçirir. Hətta görkəmli heykəltaraşın bir sıra heykəlləri abidə ansamblı kimi təqdim olunur. Tacikistandakı Sədrəddin Ayni və Bakıdakı Əzim Əzimzadə heykəlləri doğru olaraq janr baxımından abidə-ansamblı adlandırılmışdır. Bu abidələrin ətrafında həmin sənətkarların yaradıcılıq ideallarını, sənət dünyasını əks etdirən heykəl fiqurları mütənəsb şəkildə yerləşdirilərək həm təqdim olunan görkəmli şəxsiyyətin çoxcəhətli fəaliyyətini, həyata və sənətə baxışlarını, həm də onun yaşadığı mühitin zorlu detallarını tam əks etdirir. Beləliklə, heykəl yalnız şəxsiyyətin deyil, geniş mənada zamanın abidəsi statusunu yerinə yetirir. Bu mümkün olmadıqı hallarda isə Ömər Eldarov böyük möharətlə Məhəmməd Füzuli heykəlində olduğu kimi, süjeti abidənin pedyestallında əks etdirir. Bu mənada Ömər Eldarov

Azərbaycan heykəltaraşlığına barokko əlamətləri əlavə etmiş, milli heykəltaraşlıq sənətini düşündürücü detallarla daha da zənginləşdirmişdir.

Xalq rəssamı Ömər Eldarov Azərbaycan monumental heykəltaraşlığında görkəmli siyasi və ədəbi şəxsiyyətlərin özünəməxsus heykəllərini yaratması ilə sənətyönlüdür. Düşüncə Ömər Eldarovun şəxsiyyət heykəllərinin xarakter xüsusiyyətini müəyyən edir. Onun heykəlləri düşüncə, mütəfəkkirana heykəllərdir. Məlum olduğu kimi, Azərbaycan heykəltaraşlığında dinamik (əl hərəkəti qabarıq olan), statik (pasport şəkli kimi) və monumental (özəmətlili) obrazlar yaratmaq ənənəsi geniş yer tutur. Milli heykəltaraşlıq sənətində düşüncə heykəltaraşlıq üslubunun məxsusi bir istiqamət səviyyəsinə çatdırılması möhz Ömər Eldarovun adı ilə bağlıdır. Ömər Eldarovun ilk heykəllərindən olan əsərini "Şair Xurşidbanu Natəvanın portreti" adlandırması (1955) onun müraciət etdiyi obrazı xarakterik portret cizgiləri ilə birlikdə ifadə etmək qayəsini ifadəsindir. İstedadlı heykəltaraş Xurşidbanu Natəvanın şairlikdən gələn lirizmi ilə oğlunun cavan yaşlarında vəfat etməsindən doğan kədərini üzvi surətdə, əlaqəli şəkildə təqdim etməklə yaratdığı obrazın tam portretini canlandırmışdır. Hətta Xurşidbanu Natəvanın incə gümüş kəməri, əlindəki qələmi, yaxasındakı medalı onu da şairləndirən zərif düşüncəni ifadə etməyə uğurla xidmət edir. Lakin şairin gözəlində və sifətində, dən düşmüş saçlarında ifadə olunan kədər cizgiləri və əlini başına qoyaraq xəyala dalması düşüncənin heykəlinə tapılmış detallardır. Bu heykəldə Natəvanın bür



rində obrazın ən zəruri xarakterik cizgilərini az qala güzgüdə olduğu kimi, çox dəqiq və canlı şəkildə ifadə etməyi bacarmışdır. Bu mənada akademik Ziya Bünyadovun, görkəmli bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəylinin, Fikrət Əmirovun, Niyazinin qəbirüstü abidələri Ömər Eldarovun sət realizminin fərqli təzahürələri kimi cəlbədi və düşündürücüdür. Bu heykəllərin hər birinin özünəməxsus düşüncənin ibrotəmiz detalları mövcuddur. Rəssam Səttar Bəhlulzadənin abidəsi (1965) isə realist-romantik heykəldir. Böyük sənətkarın özündəki dərindən düşüncə və əllərinin sual işar

◆ Ömər Eldarov - 95

# Əbədi mögikan



tün cizgilərini çox töbi şəkildə yaratmaq Ömər Eldarov heykəltaraşlığında impressionist dihasına malik sənətkar olduğunu nümayiş etdirir. O, Xurşidbanu Natəvanın həm ağacdan oyma, həm də tunc heykəllərində obrazın ən zəruri xarakterik cizgilərini az qala güzgüdə olduğu kimi çox dəqiq və canlı şəkildə ifadə etməyi bacarmışdır. Bu mənada Ömər Eldarov heykəltaraşlıq sənətinin mahir impressionistidir. Belə məqamlarda Xalq rəssamı Ömər Eldarov heykəltaraş-rəssam kimi çıxış edir.

O, Azərbaycan heykəltaraşlığında təşkilatçı kimi imkanlarını üzvi surətdə birləşdirərək, canlı, ifadəli heykəllər yaratmağı bacarmışdır. Ömər Eldarov Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin rəssamı funksiyasını yerinə yetirən nadir sənətkarlardan biridir. Düşüncənin düşündürən heykəllər yaratmaq onun demək olar ki, əksər əsərlərində nəzərə çarpmaqdadır. Ömər Eldarovun Tacikistanın Düşənbə şəhərində ucaldılmış Sədrəddin Ayninin (1978) və məşhur İbn Sinanın (1980), Hindistanın Comolunqması sayılan, Nobel mükafatı laureatı Robindranat Taqorun (1987), Ankaradakı İhsan Doğramacının (2001), maestro Niyazinin (2017) Bakı şəhərindəki heykəlləri mütəfəkkir heykəltaraş düşüncəsinin möhtəşəm abidələridir. Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli yaradıcılarından olan Hüseyin Cavidin Bakı şəhərindəki heykəlində ifadə olunan dərindən düşüncə romantik kədərini daşımış məbəddir. Doğrudur, Hüseyin Cavid heykəlinin kompozisiyasındakı dinamika həmin romantik kədərindən irəli gələn bağlı olduğunu düşüncəyə əsas verir. Bu yolla düşüncənin Hüseyin Cavid düşündürən süjet xətti obrazın xarakterini, tələyini və bütövlüyünü tamamlayır. Hətta Hüseyin Cavidin heykəlinin pedyestallı töbi daşdan yonmaqla Ömər Eldarov sənətkarın qazandıqı ədəbiyyati heykəltaraşlıq dili ilə nəzərə çarpmışdır. Xurşidbanu Natəvanın həm ağacdan oyma, həm də tunc heykəlləri

rəsi şəkildə təqdimatı onun Azərbaycan təbiətinin incəliklərini tapıb üzə çıxarmaq və yağılı boya ilə kotana köçürmək istedadının ağacdan yonulmuş töbi görüntüsüdür. Təkrarsız rəsm əsərləri kimi Səttar Bəhlulzadə özü də Ömər Eldarovun təqdimatında yaradıcı dihasının dərindən düşüncələrini bütün töbiyyəti ilə əks etdirir. Səttar Bəhlulzadənin tuncdan tökülmüş memorial heykəlində də Ömər Eldarov tərəfindən eyni düşüncə ampuası qorunub saxlanmışdır.

Azərbaycan lirik şeirinin böyük ustadı Məhəmməd Füzulinin heykəli Xalq rəssamı Ömər Eldarovun düşüncənin heykəllər silsiləsinin zirvəsidir. Heykəltaraş Tokay Məmmədovla birlikdə yaratdıqları və 1963-cü ildə Bakı şəhərində ucaldılmış bu möhtəşəm abidə Məhəmməd Füzulinin dünyəvi kədərini, dərindən poetik-fəlsəfi düşüncəsini dolğun şəkildə əks etdirir. Ömər Eldarovun Məhəmməd Füzuli heykəli Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin "Leyli və Məcnun"udur. Məşhur "Leyli və Məcnun" poemasında olduğu kimi, Məhəmməd Füzuli heykəlində də şəxsiyyətə əsaslanmayan harmoniyası yaradılmışdır. Pedyestallın üzərindəki "Leyli və Məcnun" süjetləri Füzulinin heykəl obrazını tamamlayır. Azərbaycan xalqının qəlbində Məhəmməd Füzulinin obrazı Ömər Eldarovun yaratdığı heykəllə bədiiləşmişdir. Bu möhtəşəm abidə Bakı şəhərinin mərkəzində Məhəmməd Füzulinin açıq kitabıdır. Nəinki ölkəmizin bu mövzuya bələd olan vətəndaşları, hətta Azərbaycana ilk dəfə gələn xarici turistlər də Məhəmməd Füzuli heykəlini diqqətlə "oxumaqla" bu böyük sənətkarın yaradıcılıq ideallarını haqqında aydın təəvvür edə bilər. Ömər Eldarovun Füzulinin qranitdən yox, tuncdan tökülmüş inco ruhlu poeziyasıdır. Bakı şəhərində, Donizkonar parkda, Xəzər sahilində 2022-ci ildə ucaldılmış Müslüm Maqomayevin heykəli Azərbaycan monumental heykəltaraşlığının şah əsərlərindən

biridir. Bu mənəvi və özəmətlili heykəl dünyəvişöhərtli Azərbaycan müğənnisi Müslüm Maqomayevin böyük sənəti ilə xalqına və ölkəsinə bağlılığının möhtəşəm ifadəsidir. Ümumiyyətlə, Ömər Eldarov böyük şəxsiyyətlərin heykəllərini yaradarkən onların sənətinin özünəməxsusluqları ilə vətəno, xalqa bağlılıqlarını vəhdətdə ifadə etmək möharəti nümayiş etdirir.

Ömər Eldarovun bütün əsərlərində özünü göstərən sənətkarlıq xüsusiyyətləri cəm halda ustad heykəltaraşın görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevə həsr olunmuş heykəl-abidələrində özünü parlaq əksini tapmışdır. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin çoxsaylı heykəllərini ucaltmış Ömər Eldarov heç vaxt özünü təkrar etməmişdir. O, hər dəfə bu dahi şəxsiyyətin obrazını yaradarkən onu fərqli bir düşünülmüş detalla daha da zənginləşdirmişdir. Ömər Eldarovun heykəltaraşlıq Heydər Əliyevnaməsində xalqımızın və ölkəmizin xilaskarı, müstəqil dövlətimizin banisi və böyük qurucusu Heydər Əliyevin möhkəm iradəsi, qətiyyəti, müdriklik və ullaqgörənliyi parlaq şəkildə əks etdirilmişdir. Ömər Eldarov bu ədəbiyyat şəxsiyyətinin heykəllərini yaradarkən heç vaxt hər hansı bir effekt yaradacaq əlavə detala istinad etməmişdir. O, mümkün olduqca böyük müasiri, yaxından tanıdığı, şəxsiyyətinin və siyasətinin miqyasını aydın surətdə mənimsədiyi Ulu Öndər Heydər Əliyevin daha çox özünü, malik olduğu dərinlik və ullağı açmağa çalışmışdır. Ona görə də Ömər Eldarovun yaratdığı Heydər Əliyev heykəlləri dahi şəxsiyyətin özəmətlili üzərində hər hansı bir yaradıcılıq əməliyyatı aparılma-

şılı yox, bu heykəllərin ucaldıldığı yerdə münasib məkanın tapılması ilə müəyyən olunur. Ulu Öndərin öz sağlığında Naxçıvanda ucaldılmış büstünün arxasında görünən Məminəxatun türbəsi və Araz çayı onun böyük vətənpərvər, ullaqgörən azərbaycançı dahi rəhbər olduğunu göstərir. Eyni zamanda Naxçıvandan büstünün ətrafında bir neçə ölkənin coğrafi sərhədləri və ərazilərinin görünməsi Heydər Əliyevin beynəlxalq aləmdə qəbul olunan dünyamiqyaslı böyük siyasi xadim olması fikrini ifadə edir. Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərinin Baş meydanındakı özəmətlili heykəlinin fonundakı Muzey salınması Azərbaycan xalqının on çətin, məsuliyyətli illərində böyük dövlət xadiminin bu diyarda çalışıb işlədiyinə, xilaskarlıq missiyasını həyata keçirməsinə mənəvi bir işarədir. Türkiyə Cümhuriyyətinin Qars şəhərində ucaldılmış Heydər Əliyev abidəsinin fonundakı qədim və möhtəşəm qala bu qüdrətli liderin türk dünyasında daşdığı missiyasını dolğun surətdə ifadə edir. Açıq sömür və doğma torpaq Heydər Əliyev heykəllərinin daşdığı ədəbiyyət mənasını diqqət mərkəzinə çəkir.

Bakı şəhərində Fəxrli xiyabandakı Heydər Əliyev kompleksi üçün seçilmiş fon - mərmər qranit üzərində Azərbaycan xəritəsinin canlandırılması rəmzi şəkildə Heydər Əliyevin ölüm adının Azərbaycan xalqı ilə və müstəqil dövlətimizlə ədəbiyyətə qədər bərabər olacağını mənalandırır. Fəxrli xiyabandakı Heydər Əliyev heykəli Azərbaycan məmarlığının şah əsəridir. Bu möhtəşəm abidə sözün əsl mənasında xalqımızın və dövlətimizin simvoluna çevrilmiş Ümummilli Liderin bütün özəmətlili özündə əyani surətdə əks etdirir. Hər dəfə insanlar bu ölüm sənət abidəsinin qarşısından keçərkən dərindən itfixar hissi ilə "Borcumuzdur bu ehtiram" deyərək irəlivi doğru addımlayır. Ümumiyyətlə, Xalq rəssamı Ömər Eldarov Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətində dövlətçilik töfəkkirinin yerini və əhəmiyyə-

yətini geniş və qabarıq şəkildə əks etdirən heykəltaraşdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevə həsr etdiyi heykəllər qalereyası böyük sənət əsərləri olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin heykəllə çevrilmiş sanballı əsərləridir. Eyni zamanda Ömər Eldarovun təqdimatında Türkiyə Cümhuriyyətinin banisi Mustafa Kamal Atatürkün heykəli də qardaş ölkəmizin dövlətçilik abidəsi kimi ucaldılmışdır. Dağıstanda, Mahaçqala şəhərində qoyulmuş görkəmli elm və dövlət xadimi Əziz Əliyevin özəmətlili heykəlində də dövlətçilik notları əks etdirilmişdir. Bütün bu heykəllər həm də Ömər Eldarovun mükəmməl dövlətçilik baxışlarına malik görkəmli elm və sənət xadimi olduğunu göstərir. Azərbaycan cəmiyyətində Ömər Eldarov həm də tanınmış ictimai xadim kimi qəbul olunur.

...Xalq rəssamı Ömər Eldarov düşüncənin heykəlləri həm də düşündürən heykəllərdir. Düşüncənin heykəllərini insanlar düşündürməsi onu yaradan ustad heykəltaraşın bu torpağın böyük şəxsiyyətlərinə ehtiramı, ölkəsinin sabahına dərindən inamıdır.

Düşüncənin heykəltaraşlıq Azərbaycan monumental heykəltaraşlıq sənətinin Ömər Eldarov mərhələsidir. Xalq rəssamı Ömər Eldarov Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətində düşüncənin heykəltaraşlıq məktəbinin yaradıcısıdır.

Yaradıcılıq emalatxanasında olarkən əyani şəkildə gördüm ki, Ömər Eldarov ömrünün 95 yaşında ölkəmizi və dünyanı bəzəyəcək, xalqımızı düşündürəcək irəli aparacaq yeni-yeni heykəllər haqqında düşünür.

Ömər Eldarovun yaradıcılıq emalatxanası işləyən, çalışan heykəltaraşlıq fabrikasına bənzəyir. Buradakı əmək alətləri, xammal bazası, yarımcıq işlər, hazır məhsullar "fabrikantın" həyat eşiqini, tükenməz enerjisini, heyrtəmiz zəhmətini, qurub-yaratmaq əzminin miqyasını təəvvür etməyə imkan verir. Ömər müəllim təkcə başına Fərhad - Qaraca Çoban kimi böyük bir istehsal müəssisəsinin və ya bir institutun fiziki işini görür və qeyri-adi, möhtəşəm yaradıcılıq vəzifələrini uğurla həyata keçirir. Lüğətdən yorulmaq anlayışı olmayan Ömər Eldarov ən böyük mədəni rahatlığın ardıcıl yaradıcı fəaliyyətdə, dönmədən qurub-yaratmaqda tapır.

Xalq rəssamı, akademik Ömər Eldarovun emalatxanasından çıxan heykəllər Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin brendidir.

Bu emalatxanada saxlanılıb, hansı səbəbdənsə meydanlara köçürülməmiş orijinal Dədə Qorqud heykəli özünü mahiyyətinə görə Ömər Eldarov sənətinin rəmzi kimi görür. Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin ağısaqqalı, müasir milli ziyalılığın görkəmli nümayəndəsi olan Ömər Eldarov da sənətdə, həyatda, elm və təhsil sahəsində müdrik Dədə Qorqudun missiyasını ləyaqətlə həyata keçirir.

Emalatxanasındakı qəribə qaya parçaları, daşdan, gips və ağacdan düzəldilmiş bitmiş və natamam fiqurlara baxarkən adama elə gəlir ki, Ömər Eldarov özü də sanki Dədə Qorqud landşaftında və mühitində yaşayır. Hansı mövzuda yaradılmasından asılı olmayaraq Ömər Eldarovun heykəlləri ilk növbədə Dədə Qorqud ruhlu azərbaycanlıq abidələridir.

Ömər Eldarov özü də bir insan kimi həyatda danışmaqdan çox düşünməyə və əməli iş görməyə üstünlük verir. Bu mənada Ömər Eldarovun heykəlləri həm də müəllifinin xarakter xüsusiyyətlərini əks etdirir. Düşüncənin mütəfəkkir heykəltaraşın düşündürən heykəlləri tam halda Azərbaycan heykəltaraşlığının epopeyası təəssüratı yaradır.

Xalq rəssamı Ömər Eldarov Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin axıncı mögikanıdır. Onun heykəltaraşlıqda fəth etdiyi zirvə əlçatmazlıq nümunəsidir. Sənətkarlıq baxımından təkrarsız, bənərsiz olan Ömər Eldarov sənətinin təkrar etmək mümkün deyildir. Ömər Eldarov Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin dünyəvişöhərtli sənətinin yüksəlməsinə töhfə vermişdir. Planetimizin müxtəlif ölkələrində ucaldığı heykəllər dünya ictimaiyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Azərbaycanda və dünyada heykəltaraşlıq sahəsindəki böyük xidmətlərinə görə Xalq rəssamı Ömər Eldarov əbədi mögikanla məqəməyə yüksəlmişdir.

Özünəməxsus qamətə malik Ömər Eldarov - düşüncənin və yeriyən, daim hərəkətdə olan, yaşayən heykəldir. Dahiyyə sadəlik, mütəfəkkir baxış və yorulmaz yaradıcı fəaliyyət Xalq rəssamı Ömər Eldarovun obrazıdır. Bu düşündürücü heykəlin isə heykəltaraşlıq, müəllifin onun bütün varlığı ilə xidmət etdiyi qədirbilib Azərbaycan xalqı və müstəqil dövlətimizdir.

Xalq rəssamı, akademik Ömər Eldarovun heykəltaraşlıq əsərləri geniş mənada qranitdən yonulmuş incəsənət nümunələridir. Onun heykəllərində incəsənətin bütün əsas sahələrinin orijinal cizgilərini, fərqli bədii ifadəsini tapmaq olar. Ömər Eldarovun heykəlləri - təsvir olunan şəxsiyyətin və ya hadisənin daşla ifadə edilən rəsmidir. Ömər Eldarovun heykəlləri - Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin Qavaldasıdır. Bu heykəllərin bətinə - "mətinə" dərindən gələn bir səs hiss olunmaqdadır.

Ömər Eldarov - Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin canlı heykəlidir. Ömər Eldarov - yaşayən heykəltaraşlıq abidəsidir.

Xalq rəssamı Ömər Eldarov Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin əbədi mögikanıdır.

İsa HƏBİBBƏYLİ, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Milli Məclisin deputatı, akademik



# Türkün qüruru göylərdədir



## Türkiyənin ilk zərbə pilotsuz qırıcı təyyarəsi - "Qızıl alma" bütün düşmənlərə gözdağıdır

Qardaş Türkiyə Respublikasının hərbi sənayesi möhtəşəm layihələri ilə dünyanı heyretləndirməkdə davam edir. Xüsusən də ölkənin ilk milli Silahlı İnsansız Hava Aparatlarının (SİHA) istehsalçısı olan "BAYKAR Texnoloji" şirkətinin yeni-yeni müasir savaş sistemlərini təqdim etməsi dünyanın diqqətini növbəti dəfə Türkiyəyə yönəldib.

Çünki "BAYKAR Texnoloji" şirkəti "Akıncı" Silahlı İnsansız Hava Aparatının ardınca daha bir yenilik edib. Bu, Türkiyənin ilk pilotsuz zərbə qırıcı təyyarəsi hesab edilən "Bayraktar Qızıl alma"dır.

Türk dünyasının mifologiyasında "qızıl alma"nın çox maraqlı anlamı var. Özellikle Oğuz türkləri üçün "Qızıl alma", üzərində düşünlükcə uzaqlaşan ancaq uzaqlaşdığı dərəcədə cazibəsi artan məhəmdür və ya gerçəkləşməsi arzulanan ümididir. Yəni "Qızıl alma" məqsədə çatmaq üçün irəliləməyin simvolu kimi qiymətləndirilir.

"BAYKAR Texnoloji" şirkətinin bu pilotsuz qırıcı təyyarəyə "Qızıl alma" adını verməsi də göstərir ki, artıq Türkiyə dövləti müasir smart döyüş texnikalarının hazırlanmasında hədəfinə çatıb və bundan sonra istehsal ediləcək modern aparatlar dünya hərbi tarixinə türkün imzasını yazdıracaq.

"Bayraktar TB2", "Akıncı"nın ardınca - "Qızıl alma" sürprizi

"Qızıl alma" ilk dəfə olaraq ötən ay Samsunda keçirilən "TEKNOFEST Qaradəniz" aérokosmik festivalında nümayiş etdirilmişdi. Amma onun havada hansı imkanlara malik olmasını heç kim bilmirdi.

Bu gerçəklik isə dekabrın 14-də yaşandı. "BAYKAR"ın milli və öz kapitalı ilə inkişaf etdirdiyi "Qızıl alma" ilk uçuşunu 14 dekabrda uğurla həyata keçirdi və 18 dəqiqə davam edən ilk uçuşu ilə Türkiyə aviasiya tarixində yeni bir dövrün pərdəsini açdı. Bununla əlaqədar "BAYKAR" İdarə Heyətinin sədri və Texnologiya Lideri Səlcuk Bayraktar "twitter" hesabında yazdı: "20 ildir xəyalımı qurduğumuz "Qızıl alma"nın ilk uçuşunu Baykar ailəsi ilə birlikdə qeyd etdik".

Daha sonra S.Bayraktar qeyd edir ki, "Qızıl alma" böyük zəhmət hesabına başa gəlib. Bundan ötrü tam 20 il çalışmaq lazım imiş: "Biz Türkiyənin ilk pilotsuz uçuş aparatı "Bayraktar Mini"ni 2004-cü ildə 6 kiloqramlıq təyyarə ölçüsündə uçuşdurduq. Kiçik bir təyyarə idi. Sonra "Bayraktar Malazgirt" vertolyotu yaratdıq. Təəssüf ki, bürokratiya tərəfindən məhv edilmiş bir layihə oldu. Türkiyənin ilk robot helikopter layihəsi idi. Daha sonra 2009-cu ildə "Bayraktar TB1", "Bayraktar TB2" dünya aviasiya tarixinə damğasını vurdu. Qarabağ paradigmasını dəyişdirən, İldibərdə xidmət edən və SİHA-larla türk ordularının dünyada ilk qələbəsini qazanmasına kömək edən platforma inkişaf etdirildi.



Əlbəttə ki, Türkiyənin yeni-yeni pilotsuz uçuş aparatları, bu uğurları Azərbaycanı da sevindirir. Çünki iki qardaş ölkə arasındakı sarsılmaz birlik, strateji tərəfdaşlıq hazırda ən ali məqama yüksəlib. 44 günlük Vətən müharibəsində məhz "Bayraktar TB2" pilotsuz uçuş aparatları vasitəsilə düşmənin komanda müşahidə məntəqələri, silah-sursat anbarları, hərəkətdə olan hərbi texnika və canlı qüvvələri, ölkəmizin ərazisinə atılması hədəflənən "S 300" və digər raket kompleksləri məhv edilmişdir. Əldə etdiyimiz şanlı zəfərdə Bayraktar PUA-larının özətsiz xidmətləri olmuşdur.

İki qardaş ölkənin iştirakı ilə bu il may ayının 26-29-da Bakıda ilk dəfə keçirilən "TEKNOFEST-Azərbaycan" festivalında Türkiyə daha bir yeni PUA-nı - "Akıncı"nı

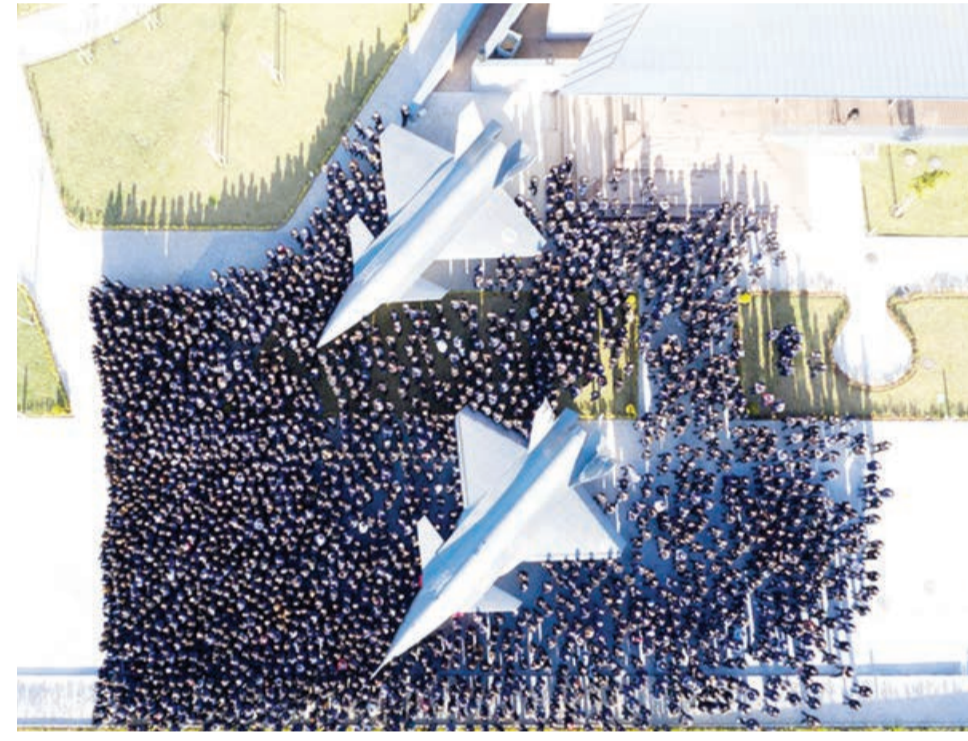
dünyaya nümayiş etdirdi. Xüsusi olaraq vurğulanmalıdır ki, Türkiyənin Təkirdağ əyalətinin Çorlu rayonundan somaya qalxan "Bayraktar Akıncı" Gürcüstan üzərindən keçməklə təxminən 2 min kilometr məsafəni uğurla qət edib Azərbaycanı gəldi. "Akıncı"nın inkişaf etdirilməsinə 2017-ci ilin may ayında başlanılmışdır. Onun ilk uçuşu 2019-cu il dekabrın 6-da həyata keçib. İlk uçuş zamanı PUA 16 dəqiqə havada qalıb. Prototipin ikinci uçuşu isə 2020-ci il yanvar ayının 10-da baş tutub, həmin uçuş zamanı PUA bir saatdan artıq havada olub. "Akıncı"nın ikinci prototipinin ilk uçuşu 2020-ci il avqustun 13-də həyata keçirilib.

"Akıncı" təyyarələri havada azı 24 saat fasiləsiz qala bilər. 12 min metrədən çox yüksəklikdə uçur və

bazadan 150 kilometr uzaqda, tam müstəqil rejimdə əməliyyatlar həyata keçirə bilər. Göyortosində 3 ədəd süni intellekt kompüterini olan "Akıncı" dronları eyni zamanda yerüstü kəşfiyyat aparır, sensorlar və yüksək həssaslığa malik kameralar vasitəsilə məlumatları toplayıb müstəqil rejimdə təhlil edir, habelə komanda mərkəzinə ötürür.

"Vədimizdən geri dönmək istəmirik"

Səlcuk Bayraktar deyir ki, "Bayraktar Akıncı" 2019-cu ildə havaya qalxıb. Düz 3 il əvvəl və 2021-ci ildə TSK-nın inventarına daxil oldu. Təxminən bir il sonra "Qızıl alma" ilk uçuşunu etdi. Bütün bu mirasın üzərinə, inkişaf etdirdiyimiz bütün layihələrdə hə-



Danılmaz gerçəklikdir ki, son illərdə bu istiqamətdə modern, ən iri və ən yüksək strateji təyinatlı funksiyalara malik Silahlı İnsansız Hava Aparatlarının (SİHA) istehsalı ölkənin hərbi sənayesinin qüdrətinin göstəricisi olmaqla yanaşı, onun nüfuzunun daha da yüksəlməsini şortləndirən mühüm amildir.

"Qızıl alma"nın döyüş imkanları

"Qızıl alma"nın havaya qalxması bir daha dünyaya göstərdi ki, Türkiyə hərbi sənayesinin potensialı Suriyada, Liviyada, 44 günlük İkinci Qarabağ və Rusiya-Ukrayna müharibələrində özünü mükəmməl effektiv silah kimi göstərən "Bayraktar TB2", "Akıncı" Silahlı İnsansız Hava Aparatları (SİHA) ilə yekunlaşdır. Bu gün Türkiyə hərbi sənayesinin ən qabaqcıl yeniliklərindən biri SİHA-ların daha mükəmməl variantlarının hazırlanmasıdır.

Pilotsuz təyyarə turboreaktiv mühərrik, inkişaf etmiş süni intellekt sistemi ilə təchiz olunub, "Baykar" mütəxəssislərinin dediyinə görə, yeni PUA "ağressiv manevr" qabiliyyətinə malikdir və çətin nəzərə çarpır. Uçuş üçün ona minimum uzunluqda zolaq lazımdır ki, bu da ona məsələ, gəminin göyortosindən istifadə etməyə imkan verəcək.

"Qızıl alma" iki əsas modifikasiyada istehsal olunacaq. Ukrayna istehsalı olan A1-25TLT mühərrikli "Qızıl alma" səsdən yuxarı sürətlə yaxın olacaq.

"Qızıl alma"nın maksimum uçuş çəkisi təxminən 6000 kq-dır, bunun 1500 kq-dan çoxu faydalı yükün payına düşür, sursat-yükqaldırma qabiliyyəti 1000 kq-dır, sürəti 700 km/saatdır, əməliyyat hündürlüyü 10 000 m, maksimal uçuş müddəti 5 saat, hərəkət radiusu isə 926 kilometrdir.

"Baykar" və Ukrayna arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən, Ukraynadakı Bayraktar zərbə pilotsuz təyyarələri istehsal edən zavod təkcə özünü təsdiq etmiş TB2 modelini deyil, həm də yeni pilotsuz qırıcıları - "Bayraktar Akıncı" və "Bayraktar Qızıl alma"nı istehsal edəcək. Türkiyə şirkəti özü də 2023-cü ildə reaktiv "alma"ların kütləvi istehsalına başlamaq niyyətindədir.

Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, bəzi sahələrdə Bayraktar "Qızıl alma" gələcəkdə xeyli bahalı olan "F-16" və ya "F-35" təyyarələrinin bir çox xüsusiyyətlərini mənimsəyə bilər. Artıq hətta "Akıncı"nın faydalı yükötürmə qabiliyyətinin "F-16" səviyyəsində olması bunu deməyə əsas yaradır.

"Qızıl alma" dünya döyüş tarixində inqilab edəcək"

Səlcuk Bayraktar deyir ki, "Qızıl alma" qısa uçuş-ənmə zolağına malik gəmilərə qalxma və enmə qabiliyyətinə də malikdir. O, məhz belə dizayn edilib. Bütün bu texnologiyalar çox böyük əzmlə, motivasiya ilə hazırlanıb:

"Bütün bunları bu qabiliyyətlə bir araya gətirmək böyük bir güc çarpanını meydana gətirir. "Qızıl alma" bu qabiliyyətlə idarə olunduqda, dünya müharibəsi tarixində inqilab edir. Mən onu da tarixə yazmaq istərdim".

Onu da vurğulayaq ki, artıq dünya mətbuatı "Qızıl alma"nın Türkiyə üçün yaradacağı üstünlüklərdən yazır. ABŞ-də nəşr olunan müdafiə jurnalı "Defense News" Türkiyənin ilk pilotsuz döyüş təyyarəsi "Qızıl alma"nın ilk uçuşu ilə bağlı hazırladığı yazıda qeyd edir ki, yeni nəsil pilotsuz döyüş təyyarələrinin gələcək flaqmanı LHD Anadolu hava qüvvələrinin onurğa sütunu olması gözlənilir.

ABŞ-nin müdafiə saytı Türkiyənin yeni nəsil döyüş təyyarəsi olan "Qızıl alma"nı tərifləyib. Xəbərdə pilotsuz döyüş təyyarəsinin hava qüvvələrinin onurğa sütununu təşkil edəcəyi və bir neçə ay ərzində uçuşa bəcaadığı qeyd edilib.

Göründüyü kimi, qardaş Türkiyənin hərbi sənayesi möhtəşəm layihələri ilə dünyanı heyretləndirməkdə davam edir. Səlcuk Bayraktarın söylədiyi kimi, hələ bu uğurların ardı gələcək.

Rəşad BAXSƏLİYEV,  
"Azərbaycan"

## Artilleriya bölmələrinin atışa hazırlanması tapşırıqları yerinə yetirilir

Azərbaycan Ordusunda 2022-ci ilin döyüş hazırlığı planına əsasən birlik, birləşmə, hərbi hissə komandirlərinin müavinləri və artilleriya rəisləri ilə təlim-metodiki toplanışı keçirilir.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, səhra şəraitində təşkil edil-

miş təlim nöqtələrində zabitlərin bilik və bacarıqları qiymətləndirilib, artilleriya bölmələrinin atışa hazırlanması və praktiki atış tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi üzrə fəaliyyətlər icra olunur.

Toplanışda həmçinin komandir heyəti ilə fərdi təcürbə mübadiləsinin həyata keçirilməsi, qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyətlərin təşkili, yeni təlim üsulla-

rının tətbiqi, eləcə də müxtəlif mövzularda metodiki məşğələlər keçirilir. Vətən müharibəsində və müasir döyüş əməliyyatlarında qazanılan təcrübə nəzərə alınmaqla keçirilən toplanışın əsas məqsədi komandir heyətinin bölmələri idarəetmə vərdişlərinin, həmçinin əməliyyat və qərarqah hazırlığı üzrə bacarıqlarının daha da təkmilləşdirilməsidir.





# Bakıda Diaspor Məsələlərinə məsul Dövlət Qurumları Rəhbərlərinin Beynəlxalq Forumu işə başlayıb

## Tədbir çərçivəsində Azərbaycan, Özbəkistan, Türkiyə və Qırğızıstanın diaspor məsələlərinə məsul qurumları arasında anlaşma memorandumları imzalanıb

Dekabrın 20-də Diaspor Məsələlərinə Məsul Dövlət Qurumları Rəhbərlərinin Beynəlxalq Bakı-Şuşa Forumu işə başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, forum Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi və Türkdövlətləri Təşkilatının tərəfdaşlığı ilə keçirilir.

Əvvəlcə iştirakçı qurumların 2023-cü il üçün diaspor üzrə birgə fəaliyyət planının və fəaliyyət strategiyasının müzakirəsi keçirilib.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov bildirdi ki, Türkdövlətləri Təşkilatının ərəsəyə gəlməsinə gedən yolda 2009-cu il Naxçıvan Zirvə Görüşündən başlaması təsadüfi deyil. Qeyd edilib ki, Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, canı və qanı bir türk ölkələri ilə əlaqələrin bütün sahələrdə möhkəmləndirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir. Bu baxımdan, diaspor məsələlərinə məsul qurumların üzərinə düşən vəzifə dünya türklərinin vahid yumruq kimi bir hədəfə vurmağı bacaran ümumtürk diasporunda birləşməsinə öz töhfəsini verməkdir.

"Azərbaycan fikir adamları, siyasət, elm və mədəniyyət xadimləri ilə həmi-

şə türk dünyasına öz layiqli töhfələrini verib və bundan sonra da verəcəkdir. Dünya türklərinin yumruq kimi birləşərək ümumtürk diasporunu yaratması diaspor məsələlərinə məsul qurumların əsas məqsədlərindən biri olmalıdır", - deyə F.Muradov vurğulayıb.

Türkiyə Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Xaricdə yaşayan Türklər və Əqrəba İcmaları Baş İdarəsinin sədri Abdullah Eren deyib ki, bu görüşdə iştirak etmək və ortaq həll yolları tapmaq türksoylu diasporların əməkdaşlığına müsbət təsir edəcəkdir.

Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibinin müavini Yerjan Mukaş qeyd edib ki, diasporlar düzgün istiqamətləndirilibdiyi təqdirdə, ölkələrimiz üçün siyasi, iqtisadi və sosial baxımdan faydalı ola bilər.

Macarıstanın Milli Siyasət üzrə Dövlət katibi Arpad Yanos Potapi ölkəsinin xaricdəki macar icmaları ilə bağlı siyasətinin ölkədəki macarların milli kimliyinin, dilinin, mədəniyyətinin, habelə ana vətənlə əlaqələrinin gücləndirilməsinə yönəldiyini diqqətə çatdırıb.

Qırğız Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət dili və Dil Siyasəti üzrə Milli Komissiyanın sədri Kanybek Os-

monaliye vurğulayıb ki, son illər türkdilli dövlətlərin inteqrasiyasına yönəlməmiş əməkdaşlıq təqdirləyicidir. İnteqrasiya prosesi Avrasiya məkanında analoji layihələrlə müqayisədə öz dinamikliyi ilə seçilir.

"Biz - ortaq köklərə malik olan, demək olar, eyni dildə danışan, eyni dinə etiqad edən, eyni münib torpaqlarda yaşayan türkdilli xalqlar əcdadlarımızın nəsihətlərinə biganə qalmamalıyıq", - deyə o qeyd edib.

Özbəkistan Nazirlər Kabineti yanında Millətlərarası Münasibətlər və xarici ölkələrlə dostluq əlaqələri komitəsinin sədri Rustambek Kurbanov bildirdi ki, təşkilata üzv dövlətlərin rəhbərlərinin mütəmadi görüşləri və onlar arasında mövcud səmimi əlaqələr türkdilli dövlətlər arasında dostluq münasibətlərinin möhkəmlənməsi üçün əsas olacaqdır.

Qazaxıstanın "Otandastar" Fondunun prezidentinin beynəlxalq məsələlər üzrə müşaviri Kalybek Koblandın deyib ki, son illərdə Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlər arasında mədəni-humanitar əməkdaşlığın inkişafı, o cümlədən diasporların qarşılıqlı fəaliyyətinə böyük diqqət yetirilir.

Diaspor məsələləri üzrə dövlət qurumlarının rəhbərlərinin Birgə Bəyana-

na xalqlarımız və ölkələrimiz arasında mədəni-humanitar əməkdaşlığın daha da möhkəmlənməsinə və genişlənməsinə tökan verəcəkdir.

Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Xarici İşlər Nazirliyi Katibliyinin rəisi Kemal Köprülü çıxışında türk dünyasının bir parçası olan Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətini TDT-yə müşahidəçi üzv qəbul edən bütün üzvlərə təşəkkürünü bildirdi.

Forumda dünyadakı türk diasporlarının inteqrasiyasına yönəlməli mühüm layihələr, TDT-yə üzv ölkələr arasında mədəni-humanitar əməkdaşlığın dərinləşməsi, diaspor qurumları arasında işbirliyinin vacibliyi, vətəndən kənar yaşayan türk icmalarının ana dilində təhsil almaq imkanlarına malik olması və digər vacib mövzular ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbir çərçivəsində Azərbaycan, Özbəkistan, Türkiyə və Qırğızıstanın müvafiq qurumları arasında anlaşma memorandumları imzalanıb.

Diaspor Məsələlərinə Məsul Dövlət Qurumları Rəhbərlərinin Beynəlxalq Bakı-Şuşa Forumu öz işini dekabrın 21-də Azərbaycanın və türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı Şuşada davam etdirəcəkdir.

# Növbəti "Yüksəliş" müsabiqəsinin qeydiyyat tarixi ictimaiyyətə tezliklə açıqlanacaq

2023-cü ildə növbəti "Yüksəliş" müsabiqəsi keçiriləcək. AZƏRTAC xəbər verir ki, müsabiqəyə qeydiyyat tarixi və qeydiyyat prosesi yaxın zamanda ictimaiyyətə açıqlanacaq. Bu, sayca 3-cü müsabiqə olacaqdır.

Qeyd edək ki, 2019-2021-ci illərdə keçirilən ilk müsabiqədə 27, 2022-ci ildə keçirilən ikinci müsabiqədə isə 22 nəfər qalib olub. Qaliblərin adı kadr ehtiyatı bankına daxil edilməklə yanaşı, onlar idarəçi rəhbərlər tərəfindən birillik fərdi inkişaf planı və hər biri 20 min AZN məbləğində özünüinkişaf mükafatı əldə edib.

"Yüksəliş" müsabiqəsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2019-cu



il 26 iyul tarixli Sərəncamına əsasən, intellektual səviyyəsi və idarəçilik bacarıqları yüksək olan perspektivli rəhbər şəxslərin müəyyən edilməsinə, dəstəklənməsinə və ölkədə kadr ehtiyatı bankının yaradılmasına təmin etmək məqsədilə təsis olunub.

# Azərbaycanda islamşünaslığa dövlət səviyyəsində önəm verilir



Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ) və "İdrak" İctimai Birliyinin birgə təşkil etdikləri "Müasir çağırışlar kontekstində MDB ölkələrində islamşünaslıq" mövzusunda beynəlxalq forum öz işinə başlayıb. Tədbirdə ərazi bütövlüyümüzün qorunması uğrunda şəhid olanların ruhu birdoqulohik ehtiram sükutu ilə yad edilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Daha sonra torpaqlarımızın qorunması uğrunda şəhid olanların ruhlarına hörmət əlaməti olaraq, Aİİ-nin tələbəsi Əmrax Eminovun təqdim etdiyi Quran tilavəti təqdim edilib.

Aİİ rektoru, dosent Aqil Şirinov açılış nitqi ilə çıxış edərək vurğulayıb ki, forumun işində MDB dövlətlərindən və dünyanın bir çox ölkəsindən islamşünaslıq sahəsində tanınmış tədqiqatçılar iştirak edirlər. Forumun Azərbaycanı təmsil edən beynəlxalq forumun işinə uğurlar arzulayıb.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Müavini Sayavuş Heydərov bildirdi ki, dünya miqyasında dini ayrı-seçkilik qabardıldığı, dinin siyasiləşdirildiyi və ya siyasi maraqların həyata keçirilməsində alətə çevrildiyi, bilərəkdən dini zəmində qarşıdurmalara rəvac verildiyi müasir dövrdə global sülh və təhlükəsizlik naminə dinlər arasında harmoniya, dialoq və əməkdaşlığa nail olunması, o cümlədən dini dözümlülüyün, tolerantslığın hakim mövqə

tutması prioritet məsələyə çevrilib.

Rusiya Federasiyası Müsəlmanları Ruhani İdarəsi sədrinin birinci müavini, Moskva İslam İnstitutunun rektoru, professor Damir Muxetdinov islam dininin yayılma tarixi, mövcud durumu barədə bəhs edərək hazırda Rusiyada yaşayan müsəlmanların sayı, məskunlaşdıqları ərazi barədə fikirlərini bölüşüb. İslamın Rusiya mədəniyyətinin əhəmiyyətli bir parçasına çevrildiyini, həmçinin müsəlman cəmiyyətinin ölkənin çoxmillətli əhəlinin vacib tərkib hissəsi olduğunu nəzərə çatdırıb. O, MDB ölkələrində islam elmlərinin tədqiqi və tədrisi məsələlərinə də toxunub.

Forumda çıxış edənlər qeyd ediblər ki, bu tədbirin keçirilməsində məqsəd MDB ölkələrində islamşünaslıq istiqamətində mövcud vəziyyəti müzakirə etmək, bu sahənin aktual problemlərinin tədqiqinə marağı artırmaq, həmçinin tədqiqatçılar arasında qarşılıqlı elmi əməkdaşlığı təşviq etməkdir.

"Azərbaycan"

# İrəvanda anti-Rusiya etirazları yüksəlir

## Xarici banklar, maliyyə mərkəzlərinin əksəriyyəti Ermənistanla sövdələşmə əməliyyatlarından imtina ediblər

Ermənistanla anti-Rusiya ab-havası artmaqdadır. İrəvan düşüncəli vəziyyətə görə bir çox xarici dövlətləri, o cümlədən əsas müttəfiqi olan Rusiyanı itiham edir. Məğlub ölkədə son günlərdə keçirilən anti-Rusiya aksiyaları da bunu sübut edir. İrəvanda Rusiya səfirliyinin qarşısında daha bir etiraz aksiyası keçirilib. Etirazçılar "Rədd olsun, Rusiya!", "Rusiya Ermənistanı rədd olsun!" kimi şüarlar səsləndiriblər.



Ümumiyyətlə, son günlər erməni saytları rəsmi Moskvanın əleyhinə silsilə yazılar dərc edir, siyasətçilər, ziyalılar tez-tez Rusiya əleyhinə ciddi açıqlamalar verirlər. Məsələn, erməni ictimai xadim Henrix Nalbadyan iddia edib ki, artıq bir çox əcnəbi banklar İrəvanın müttəfiqinə görə Ermənistanla maliyyə əməliyyatlarından və ümumilikdə əməkdaşlıqlardan yayınmağa başlayıblar: "Bəzi məlumatlara görə, xarici banklar, maliyyə mərkəzlərinin əksəriyyəti Ermənistanla sövdələşmə əməliyyatlarından imtina ediblər. Sövdələşmələri davam etdirən yalnız 2-3 bank var. Səbəb ölkəmizdə olan Rusiya kapitalının dövrüyüdür. Bununla əlaqədar ölkəmizə müəyyən məhdudiyyətlər qoyulub. Əgər daha konkret məlumatınız varsa, bizimlə paylaşın". "4rd.am" saytı yazır ki, Ermənistan əhalisinin üçdəikisi yoxsulluq həddində yaşayır. Nəşr qeyd edir ki, Ermənistan

insanlar yoxsulluqlarını etiraz etməyə utanırlar: "Ona görə də statistik xidmətlərin göstəriciləri reallığı əks etdirmir. Bu gün Ermənistanla yoxsulluq 41 min dram (86 dollar) səviyyəsində müəyyən edilib. O zaman belə çıxır ki, 42 min drama yaşayan insan yoxsull deyil!" Sayt miqrasiya sahəsində də acınacaqlı durumun yaranmış olduğunu diqqətə çatdırır. Qeyd olunur ki, Ermənistan vətəndaşlarının ölkəyə qayıtmaması, Rusiyanın onlara öz vətəndaşları kimi baxması üçün ölkədən gəlməlidir. Sayt yazır: "Göründüyü kimi, Ermənistan hakimiyyətinin Rusiya ilə apardığı danışıqlar yalnız postmüharibə dövründə İrəvana dəstək çıxması ilə yanaşı, insanların ölkəni tərk etməməsi üçün Ermənistanla yeni iş yerlərinin açılmasını əhatə edir. Ermənistan hakimiyyəti eyni zamanda Moskvadan miqrant vətəndaşları üçün ön yaxşı şərait yaratmağı xahiş edir. Səbəb də odur

ki, Rusiyadan qaçıdan vətəndaşlar Nikol Paşinyan üçün əlavə təhlükə yarada bilər. Həzrət hakimiyyət üçün ağır vəziyyətə çıxış yollarından biri də emiqrasiyadır".

Ölkədə yaşanan demokratik problem səbəbindən ordunun şəxsi heyətə təminatı daha sürətlə pisləşməkdə davam edir. Sərhədə göndərməyə lazım deyil. Digər tərəfdən, orduda yaranan kaos səbəbindən gənclərin silahlı qüvvələrdə xidmətdən yayınması adət hal alıb. Belə vəziyyətdə ordudan yayınanların sayının artması bununla bağlı qaldırılan cinayət işlərinin də sayını çoxaldır. Bir sözlə, Er-

menistan ordusunda kaosun yeni dalğası başlayır.

Vətən müharibəsinin gedişində hər iki ölkənin döyüşən ordusu arasında qarışıq görünən faktlardan biri də şəxsi heyətlər arasında gedən müqayisələrdə ortaya çıxıb. Belə ki, gənclərin ölkəni tərk etməsi səbəbindən orduda adam tapmayan Paşinyan hakimiyyəti qocalara ümid bağlamışdır. Döyüş meydanında papağını, hərbi biletini qoyub qaçan, yaralı əsgərlərini və meyitlərini götürüb aparmayan erməni gənclərinin fərqli halleri müharibə müddətində daha çox diqqət mərkəzində yer alırdı. Açıqlanan rəqəmlərdə qeyd olunurdu ki, ümumilikdə ölkədə axtarılan 12 mindən çox nəfərin 10 min nəfəri hərbi xidmətdən boyun qaçıranlardı. Onlar barə-

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

# Rusiya ordusunun hücum imkanları sual altındadır

## Qışda Ukraynada genişmiqyaslı əməliyyatların aparılması mümkün görünür

Ukraynanın paytaxtı Kiyevdə bir neçə güclü partlayış baş verib. Rəsmi məlumatlara görə, şəhər Rusiya tərəfindən bir sıra dron zərbələrinə məruz qalıb.

Azov dənizinin şərqi sahilindən İran istehsalı olan "Şahed" pilotsuz təyyarələrinin hücum etdiyi bildirilir. Ukrayna Hərbi Hava Qüvvələri Rusiya qüvvələrinin buraxdığı 35 "Şahed" pilotsuz təyyarəsindən 30-nu vurmağa müvəffəq olub.

Ukrayna Müdafiə Nazirliyinin Baş Kəşfiyyat İdarəsinin nümayəndəsi bildirib ki, Rusiya hərbiçiləri İrandan pilotsuz təyyarələrin yeni partiyasını alıb və Tehranda ballistik raket sistemlərinin alınması ilə bağlı danışıqları davam etdirirlər. ABŞ-nin Müharibənin Öyrənilməsi İnstitutundan (ISW) verilən məlumata görə, Rusiya Federasiyasının hərbi rəhbərliyi Ukraynada Moskvanın uğursuzluqları ilə bağlı ictimai rəyə təsir etmək məqsədilə özünü effektiv müharibə maşınının bir hissəsi kimi təqdim etmək üçün kampaniyaya aparır.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin belarusslu həmkarı Aleksandr Lukaşenko ilə görüşü isə çox güman ki, təşəbbüs təqdim etmək üzrə bu cür söylərin bir hissəsi, eləcə də müharibənin yeni mərhələsi üçün informasiya şəraitinin müəyyənləşdirilməsi cəhdidir.



Lakin ISW-nin hesablamalarına görə, hətta Belarus silahlı qüvvələrinin elementləri ilə gücləndirilmiş Rusiya ordusunun yaxın bir neçə ay ərzində effektiv genişmiqyaslı mexanikləşdirilmiş hücum əməliyyatları həzlənməyə və keçirmək imkanları da sual altındadır.

Belarusun Müdafiə Nazirliyi oktyabrda bildirdi ki, sərhədləri qorumaq üçün qüvvələrin regional çərçivədə yenedən qruplaşdırılması məqsədilə ölkəyə 9 min rusiyalı əsgər göndərilib. "Interfax" agentliyi Rusiya Müdafiə Nazirliyinə istinadən xəbər verir ki, Rusiya hərbi qüvvələri Belarusa taktiki təlimlər keçirəcək regional birləşmənin bir hissəsi olmaq üçün göndərilib.

ISW iddia edir ki, Vladimir Putin bu qış Ukraynada genişmiqyaslı hücum əməliyyatlarına əmr verə bilər, lakin

Rusiya və ya Rusiya-Belarus qüvvələrinin onları uğurla keçirəcəkləri ilə bağlı mümkün ehtimalları çox da şişirtməmək vacibdir.

Xatırladaq ki, Müharibənin Öyrənilməsi İnstitutu 2007-ci ildə amerikalı hərbi tarixçi Kimberli Kaqan tərəfindən yaradılan analitik mərkəzdir. ISW müdafiə və beynəlxalq münasibətlər sahəsində tədqiqatlar aparır. İnstitut "Raytheon", "General Dynamics", "Dyncorp" da daxil olmaqla ABŞ-nin əsas müdafiə podratçılarının qrantları və ianələri hesabına fəaliyyət göstərir.

Bu arada İran Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi Nəsir Kənanı Rusiya ilə əməkdaşlıqdan danışıb. Onun dediyinə görə, Tehran Moskvaya ilə münasibətləri genişləndirmək üçün heç kimdən icazə istəməyəcək.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

# Küləkli havalarda işçilərin həyat və sağlamlığının qorunması üçün görüləli tədbirlər

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti işəgötürənlərə müraciət edərək bildirir ki, Əmək Məcəlləsinə əsasən, aşağı temperatur və şiddətli külək şəraitində açıq havada, ilin soyuq vaxtlarında qızdırılmayan qapalı binalarda işləyərək işçilərə qızınmaq üçün fasilələr verilməli və ya iş dayandırılmalıdır.

Küləyin gücü 6 bal və daha artıq olduqda, quruda kranlarla görülən bütün növ işlər dayandırılır.

Tikinti işləri görüləndə küləyin gücü: **2 baldan artıq olduqda** - kranlar qurulması üzrə quraşdırma işləri, 3 baldan artıq olduqda - qaldırıcıların quraşdırılması və sökülməsi, daşınan taxta-şalbanın yerinin dəyişdirilməsi işləri,

**6 baldan artıq olduqda** - taxta-şalban işi, habelə taxta-şalbanın sökülməsi işləri dayandırılmalıdır.

Dənizdə işləyərək küləyin gücü: **3 baldan çox olduqda** - qaynaq tikisinin şaquli və tavan vəziyyətində qoyulduğu bütün növ qaynaq işləri,

**4 baldan çox olduqda** - ayrı-ayrı özlüklərdə kran gəmiləri vasitəsilə görülən tikinti-quraşdırma və sökmə, daimi dəniz özlülləri və estakadaları meydançalı yarımda baxılarda barjlarla, kran gəmilərinə yükürmə və yükboşaltma, qaynaq tikisi aşağı vəziyyətdə qoyulduğu bütün növ qaynaq, estakada tikən kranlarla quraşdırma və dəniz neft-mədən qurğularının sökülməsi işləri,

**5 baldan artıq olduqda** - ayrı-ayrı özlüklərdə üzən vasitələr, qurğular olmadan tikinti-quraşdırma və sökmə, kopyor vasitəsilə dayaqlar vurulması, daimi dəniz özlüllərində buruqların quraşdırılması, sökülməsi və dərnlərin qaldırılması (endirlməsi), traversin sürüşü qollarının, mancaq dəzgahının asma kanatının təmiri və dəyişdirilməsi, buruqda və ya dərda diyircəklərin, kran-blokun dəyişdirilməsi, tali kanatının təchizatı, dərnlilik ölçmələri və quyuların debitinin ölçülməsi, estakada meydançalında quyuların cari və əsaslı təmiri üzrə soyuq aqreqlərin dərnlərinin qaldırılması işləri,

**6 baldan artıq olduqda** - daimi dəniz özlülərində istismar edilən quyularda işlər, daimi dəniz özlüllərində estakadaları meydançalarda quyuların əsaslı və cari yeraltı təmir işləri,

**8 baldan artıq olduqda** - qazma işləri aparılan quyularda alətlərin quyulardan qaldırılması ilə əlaqədar bütün işləri, özülün və ya estakadaya meydançalının döşəməsi üstündəki və altındakı işləri,

**10 baldan artıq olduqda** - quyunun yuyulması işlərindən başqa buruqda bütün işlər dayandırılmalıdır.

İşlərin dayandırılması zamanı işəgötürənə homkarlar təşkilatının birgə qərarı ilə fasilənin sayı, müddəti müəyyənləşdirilməli, iş zamanı verilmiş fasilələr iş vaxtına daxil edilməli və həmin fasilələr zamanı da əməkhaqqı işçilərin tarifi məqsədilə ödənilməlidir. İş dayandırıldıqda boşdayanma vaxtının haqqının işçinin təqdiri səbəbindən baxılmayan boşdayanma kimi və tarifi məqsədilə ödənilməsi təmin edilməlidir.





# İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ



## Zəngin sərvət, düzgün strategiya, etibarlı tərəfdaşlıq Azərbaycanın enerji siyasətinə uğur gətirir

Əvvəli L-ci sahə.

Müstəqilliyin ilk illəri isə Azərbaycan üçün çətin keçdi. Ölkəni idarə edənlərin məsuliyyətsizliyi və sərişsizliyi ucubandan neft-qaz sənayesi də tənzimlənmədi. Dövlət yalınz Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra baş verdi. 1994-cü ildə dünyanın ən tanınmış neft şirkətləri ilə "Azəri-Çirax-Günəşli" yataqlarının birgə işlənməsi üçün saziş imzalandı. Azərbaycan iqtisadiyyatının "qəddini düzəldən", ölkənin gələcək inkişafına tökan verən bu mühtəşəm kontrakt "Əsrin müqaviləsi" adını aldı. Ulu Öndər uzaqgörənliklə bəyan etdi: "Azərbaycanın böyük neft və qaz sərvətlərinə malik olması bizim xalqımızın xoşbəxtliyidir və bu gün üçün, gələcək üçün, xalqımızın yaxşı yaşaması üçün, ölkəmizin inkişaf etməsi üçün əsas amildir".

İllər keçdikcə Azərbaycanın enerji layihələrinin sayı artdı, onlar

təkcə ölkəmizə deyil, bütün regiona xeyir-bərəkət gətirdi. Azərbaycanın neft və qazının ixrac marşrutları şaxələndi. Ulu Öndər Heydər Əliyev təməlini qoyduğu, bir çox sınaqdan keçirdiyi Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) kəmərinin Prezident İlham Əliyev uğurla yekunlaşdırdı. BTC sözün əsl mənasında Azərbaycanın nəyə qadir olduğunu bütün dünyaya əyani nümayiş etdirdi.

Bakı yaxınlığındakı Səngəçal terminalından Türkiyənin Ceyhan limanına qədər 1768 kilometr məsafə qət edən BTC 16 ildən çoxdur ağızdan və təhlükəsiz işləyir. Bu da onun fəaliyyətinə aid son məlumat: cari ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanın magistral neft kəmərləri ilə 34 milyon 418,9 min ton və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 7,4 faiz çox neft nəql olunub. Dövlət Statistika Komitəsi bildirir ki, nəqləmənin 78,8 faizi BTC ilə həyata keçirilib. 11 ayda bu kəmərlə 27 milyon 121 min ton neft

ixrac edilib. Kəməre eyni zamanda tranzit nefti də vurulur.

BTC böyük enerji dəhlizlərinə yol açdı. Başqa sözlə, Prezident İlham Əliyev Ümmümilli Liderin yeni neft strategiyasını növbəti davam etdirdi, hətta onu günün tələbləri səviyyəsinə də inkişaf etdirərək ölkəmizin enerji siyasətini zirvələrə qaldırdı.

Xəzərin "Azərbaycan sektorunda"ki növbəti "Şahdəniz" yatağının işlənməsi, qısa bir zamanda zəruri neft infrastrukturunun qurulması ölkəmizi qaz ixrac edən ölkə kimi tanıtdı.

Azərbaycan 2006-cı ildən Gürcüstan, 2007-ci ildən isə Türkiyəyə qaz ixrac edir. İlham Əliyevin meqalayihəsi adlandırılan "Cənub qaz dəhlizi" ixrac marşrutlarını daha uzaq ünvanlara qədər şaxələndirdi. Təşəbbüskarı və aparıcı qüvvəsi Azərbaycan olan, 3500 kilometr yol keçən bu dəhliz geniş bir əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq platforması üzərində araya-ərsəyə gəldi və onun sonuncu seqmenti TAP (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri)

artıq iki il tamamdır ki, Azərbaycan qazını Avropaya nəql edir.

Bir neçə gün əvvəl Buxarestdə "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan Hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" in imzalanması ilə bağlı plenar iclasdakı çıxışında Prezident İlham Əliyev bu barədə məlumat verdi: "Ötən il Azərbaycanın Avropa İttifaqı bazarına təbii qaz ixracı 8,2 milyard kubmetr təşkil etmişdir, bu il 11,3 milyard kubmetrdir. Növbəti il onun həcmi ən azı 11,6 milyard kubmetr olacaq. Gələcək təbii qazın ümumi həcmi təxminən 24 milyard kubmetr olacaq. Müqayisə üçün, 2021-ci ildə o, 19 milyard kubmetr təşkil edirdi. Dünən Dövlət Neft Şirkəti və "Romqaz" 2023-cü il yanvarın 1-dən Azərbaycanın Rumıniyaya qazın təchizatı barədə müqavilə imzaladılar. Beləliklə, Azərbaycan özünün qaz təchizatının coğrafiyasını Avropa bazarına qədər genişləndirir. Bu, hamı üçün uduşlu vəziyyətdir, çünki Avropaya öz enerji təhlükəsizliyinin qorunması üçün qaz lazımdır, Azərbaycan isə özünün növbəti enerji resursları üçün etibarlı bazara ehtiyacı var".

Məlum olduğu kimi, Avropanın mavi yanacaq olan ehtiyacı artıb və Azərbaycana edilən müraciətlərə cavabında dövlətimizin başçısı bildirdi ki, tərəfdaşlığımıza kömək göstərmək üçün əlimizdən gələni əsirgənməyəcəyik. Məhz xarakterinə xas olan bu sözlübtövlüyü görə də İlham Əliyev bütün dünyada nüfuzlu lider, Azərbaycan etibarlı tərəfdaş kimi tanınıb.

Etibarlı tərəfdaşlıq isə yeni birgə işlərə, zamanın tələblərinə uyğun yeni layihələrin reallaşmasına yol açır. Məsələn, konkret olaraq bərpaulunan enerji layihələrinə Azərbaycan üçün geniş imkanlara malikdir. Abşeronun günəşi, Xəzərin küləyi bu növ enerjinin qarşısında geniş üfüqlər açır. Bu il artıq iki layihəyə start verilib. Yanvar ayında

Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" şirkəti tərəfindən inşa ediləcək 240 MVt gücündə "Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasının tikintisinə başlanıb. Mart ayında Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti ilə "Qaradağ" Günəş-Elektrik Stansiyasının təməli qoyulub.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərin potensialını nəzərə alaraq Prezident İlham Əliyev bu bölgəni "yaşıl enerji" zonası elan edib. Qeyd edək ki, bu əraziyə daxil olan rayonların 7200 meqavat günəş, 2000 meqavat külək enerjisi potensialı var. Ölkənin daxil olduğu ərazilərin isə təxminən 25 faizi bu ərazilərdə formalaşır. Yaxın vaxtlarda Cəbrayıl rayonunda bp şirkəti ilə birlikdə "Şəfaq" Günəş-Elektrik Stansiyasının tikintisinə başlanacağı gözlənilir.

Təsədüfi deyil ki, tərəfdaşlığımız, o cümlədən Avropa İttifaqı Azərbaycanın bu sahədəki imkanlarını yüksək dəyərləndirir. Bu məsələlər cari ilin iyul ayında Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında imzalanan enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunda öz əksini tapıb.

Beləliklə, Azərbaycanın istehsal edəcəyi "yaşıl enerji"nin gələcək ixracı məsələləri indidən özüne yer alır. Yeri gəlmişkən: cəmi 2-3 onillik əvvəl şəhərləri fasilələrlə işıqlandırılan, kəndləri isə demək olar ki, işıq həsrət olan Azərbaycan bu gün elektrik enerjisi də ixrac edir. Yaxın illərdə ölkəmiz həm də "yaşıl enerji" ixracatçısı olmağı, Avropanın mühüm elektrik enerjisi, əsasən "yaşıl enerji" təchizatçısına çevrilməyi planlaşdırır. 2027-ci ilə qədər 3 qi-qavat külək və 1 qi-qavat günəş enerjisi istehsal etmək nəzərdə tutulur. Bunun 80 faizi ixrac olunacaq.

Cari il dekabrın 17-də Buxarestdə imzalanan mühüm sənəd də bunun gerçəyə çevriləcəyinə, Azərbaycanın Avropaya həmçinin "yaşıl enerji" körpüsü salacağına inam və zəmin yaradır.

Flora SADIQLI,  
"Azərbaycan"

## Sığınacaq və Sosial Reabilitasiya Müəssisəsinə bu il 178 nəfər qəbul olunub

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Sosial Xidmətlər Agentliyinin Həssas əhali qruplarından olan şəxslər üçün Sığınacaq və Sosial Reabilitasiya Müəssisəsinə bu il 178 nəfər qəbul olunub.

Həmin şəxslər yaş qruplarına uyğun müəssisənin müvafiq bölmələrinə qəbul ediləblər.

Onlardan bir hissəsi müəssisədə artıq sosial reabilitasiya kursunu başa vurub. Hazırda burada 45-i qadın, 58-i kişi olmaqla 103 sakinə stasionar şəraitdə reabilitasiyaönlümü sosial xidmətlər davam edir. Onlardan 39-u uşaqlardır.

Ötən il qəbul olunan şəxslər də daxil olmaqla, bu il müəssisədə 300-ə yaxın şəxsə sosial xidmətlər göstərilib.

## Ölkəmiz növbəti dəfə "Beynəlxalq Yaşıl Həftə" sərgisində iştirak edəcək

Yanvarın 20-dən 29-dək Berlin şəhərində "Beynəlxalq Yaşıl Həftə - 2023" qida, kənd təsərrüfatı və bağıqlıq sərgisi açılacaq.

Azərbaycan sərgidə iqtisadiyyat Nazirliyinin dəstəyi, İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyinin (AZPROMO) təşkilatçılığı ilə "Made in Azerbaijan" vahid ölkə stendi ilə təmsil olunacaq.

AZPROMO-dan bildirilib ki, agentlik yerli sahibkarların sərgidə iştirakı ilə bağlı müraciətlərin qəbuluna başlayıb.

Qeyd edək ki, Avropanın ən iri sərgilərindən hesab olunan "Beynəlxalq Yaşıl Həftə" 1926-cı ildən etibarən keçirilir. Hər il dünyanın 70-ə yaxın ölkəsindən 1500-dən çox şirkətin və 5 minə qədər media nümayəndəsinin iştirak etdiyi sərgi yarımlı milyon insan tərəfindən ziyarət olunur. Gələcək il keçiriləcək sərgidə Azərbaycan 13-cü dəfə iştirak edəcək.

## "Azərpoçt" "Şuşa ili" nə həsr olunmuş marka kolleksiyasını dövrüyyəyə buraxıb

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən "Azərpoçt" MMC "Şuşa 270 il" mövzusunda 21 adda markadan ibarət kolleksiyasını təqdim edib.

Şuşanın tarixi, memarlığı, ədəbi mühiti, musiqi və etnik mədəniyyəti, eləcə də flora və faunasını əks etdirən markaların hər biri yüksək tirajla dövrüyyəyə buraxılıb. Markaların "səndürlməsi" proseduru "Azərpoçt" da keçirilib.

Xatırladaq ki, "Azərpoçt" 2022-ci il ərzində "Şuşa - şəhid övladlarının gözü ilə" mövzusunda 9 markadan ibarət poçt bloku da dövrüyyəyə buraxıb. Həmin markalardan istedadlı şəhid övladlarının Şuşanı tərənüm edən rəsm əsərləri öksini tapıb.

## Cənubi Koreya mətbuatı Azərbaycanın Avropaya elektrik enerjisi ixracından yazıb

Buxarestdə "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan Hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" in imzalanması Cənubi Koreyanın kütləvi informasiya vasitələrində geniş işıqlandırılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Cənubi Koreya mediasının məlumatlarına görə, Cənubi Koreyanın enerji sektorundakı külək enerjisi stansiyalarından alınacaq elektrik

enerjisinin Qara dənizin dibi ilə çəkilecək kabel vasitəsilə Avropa İttifaqına, o cümlədən Rumıniya və Macarıstanına ixracı, eləcə də Azərbaycan qazının Rumıniyaya təchizatı məsələlərindən bəhs olunur. Məlumatlarda, həmçinin Azərbaycan Prezidentinə istinadən Azərbaycanın Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyinin təminatına töhfə verməsindən, sözügedən yeni "yaşıl enerji" layihəsinin isə Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında daha bir körpü yaradacağından danışılır.

## Ölkəmizdən Rumıniyaya tədarük olunacaq qazın həcmi açıqlanıb

"Romqaz" və Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) arasında bu yaxınlarda imzalanmış müqaviləyə əsasən, Rumıniya 2023-cü il yanvarın 1-dən aprelin 1-dək Azərbaycandan 300 milyon kubmetrə qədər qaz ala bilər.

Trend ICIS nəşrinə istinadən xəbər verir ki, gündəlik tədarük 4,2 milyon kubmetr təşkil edəcək.

Qaz həcmi Türkiyədən Yunanıstana virtual satış nöqtələrinə çatdırılacaq. Qaz daha sonra Yunanıstan-Bolqarıstan interkonektoru (İGB) vasitəsilə Bolqarıstan və Trans-Balkan dəhlizində "Negru Voda 1-Kardam" qovşağından yenidən Rumıniyaya göndəriləcək.

Mənbələr qeyd ediblər ki, gündəlik həcmi dəyişə bilər və bu, "Romqaz" a ehtiyaclar-

dan asılı olaraq təkliflər təqdim etmək imkanı verəcək.

Qeyd edək ki, Energetika Nazirliyinin məlumatına görə, 2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan Avropaya 10,3 milyard kubmetr qaz ixrac edib. Türkiyəyə qaz ixracı 7,6 milyard, Gürcüstan isə 2,2 milyard kubmetr təşkil edib.

Bu il qaz ixracı 2021-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 19 faiz artıb. 2022-ci ilin hesabat dövründə Trans-Anadolu qaz boru kəməri (TANAP) vasitəsilə Türkiyəyə nəql olunan qazın həcmi 5,2 milyard kubmetr təşkil edib.

Qeyd edək ki, ümumilikdə 2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan 20,1 milyard kubmetr qaz ixrac edib.

## Moskva birjası Azərbaycan manatı ilə ticarətə başlayacaq

Moskva birjası 2023-cü ildə valyuta bazarında Azərbaycan manatı ilə ticarətə başlamayı planlaşdırır.

"Trend" TASS-a istinadən məlumat yayıb ki, bu barədə jurnalistlərə Moskva birjasının İdarə Heyətinin sədri Yuri Denisov bildirib.

"2023-cü il üçün planlara BƏƏ dirhəmi, Azərbaycan manatı və Misir funtu ilə ticarətə başlanılması daxildir. Bunlar Rusiyanın əsas xarici ticarət tərəfdaşlarının valyutalarıdır", - deyə o qeyd edib.

Y. Denisov vurğulayıb ki, marağın milli valyutalara yönəldilməsi və onların ticarət həcminin dollar və avro ilə əvəzlənməsi valyuta bazarında əsas tendensiya çevrilib.

Moskva birjasının Biznesin İnkişafı Departamentinin icraçı direktoru Kirill Pestov da qeyd edib ki, milli valyutalara artan tələbat fonunda birja gələcək il bazarında "Türk lirası - Rusiya rublu", "Honq Konq dolları - Rusiya rublu" və "ABŞ dolları - Çin yuanı" cütləri üzrə fyuçersləri işə salmayı planlaşdırır.

## ◆ İla yekun vurulur

# Azərbaycan proqnozlaşdırdığı hədəflərin əksəriyyətinə çatmaq üzrədir

İl sona çatır. Bir neçə gün də ötəcək və bütövlükdə qanlı qarşıdurmalar və çəkişmələr, iqtisadi tənəzzül və sosial problemlərlə dünya tarixinə düşəcək 2022-ci ilə vidalaşacağıq. Bos yola salmağa hazır olduğumuz bu il Azərbaycan üçün nə ilə yadda qalacaq? Təbii ki, biz ilk növbədə ölkəmizin sosial-iqtisadi sahədə əldə etdiklərini nəzərdə tuturuq.

Dövlət Statistika Komitəsi (DSK) cari ilin 11 ayı üzrə ölkəmizin makroiqtisadi göstəricilərini açıqlayıb. Nəticələrdən çıxış edərək indidən demək olar ki, Azərbaycan 2022-ci il üçün proqnozlaşdırıldığı hədəflərin əksəriyyətinə çatmışdır.

DSK-nin hesabatına görə, cari ilin 11 ayı ərzində ölkə üzrə 121,4 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövründəkindən 4,8 faiz çox ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal olunmuşdur. Əlavə dəyər istehsalı iqtisadiyyatın qeyri-neft-qaz sektorunda 9,2 faiz artmış, neft-qaz sektorunda 2,4 faiz azalmışdır.

Hesabat dövründə ÜDM-nin 52,7 faizi sənayə, 8 faizi ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 5,9 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 5 faizi kənd və meşə təsərrüfatları, eləcə də baliqçılıq, 3,8 faizi tikinti, 1,5 faizi turizmlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə, 1,3 faizi informasiya və rabitə, 14,3 faizi digər sahələrdə istehsal olunmuşdur. Məhsul və idxala xalis vergilər ÜDM-nin 7,5 faizini təşkil etmişdir. Əhalinin hər nəfərinə isə 12 min 64,2 manat əlavə dəyər düşmüşdür.

11 ay ərzində ölkə üzrə 80 milyard manatlıq sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Ümumilikdə bu dövrdə məhsul istehsalı sənayenin qeyri-neft-



qaz sektorunda 5 faiz artmışdır. Sənaye məhsullarının 76,1 faizi mədənci-xarına, 20,1 faizi emal, 3,2 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,6 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emal sektorlarında istehsal edilmişdir. Mədənci-xarına sektoru üzrə əmtəəlik neft hasilatı 5,5 faiz azalmış, əmtəəlik qaz hasilatı isə 8 faiz artmışdır.

Emal sektorunda isə digər nəqliyyat vasitələrinin istehsalı 3,4 dəfə, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı 73,9, dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı 64,3, maşın və avadanlıqların istehsalı 46,9, geyim istehsalı 39, elektrik avadanlıqlarının istehsalı 37,1, mebel istehsalı 33,4, poliqrafiya məhsullarının istehsalı 23,2, ağacın emalı və ağacdan məmulatların istehsalı 19,6, kağız və karton istehsalı 17,4, tikinti materiallarının istehsalı 14,5, hazır metal məmulatlarının istehsalı 13, qida məhsullarının istehsalı 8, ocaqlıq məhsullarının istehsalı 7,7, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 6, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 2,7, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalı 2,1 faiz artmışdır. Artım həmçinin qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, eləcə də su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emal sektorlarında qeydə alınmışdır - müvafiq olaraq 3,2 və 4,7 faiz.

Dövlət Statistika Komitəsinin açıqlamasına görə, ilin əvvəlindən ötən 11 ay ərzində əsas kapitalla 13 milyard 53,6 milyon manat vəsait yönəldilmişdir. Bu, ötən ilin eyni dövründəkindən 8,2 faiz çoxdur. İstifadə olunmuş ümumi vəsaitin 54,9 faizi məhsul istehsalı və 38,8 faizi xidmət obyektlərinin, 6,3 faizi yaşayış evlərinin tikintisinə sərf edilmişdir. 77,2 faizi daxili sərmayələr olan vəsaitin 73,5 faizi bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərində xərclənmişdir. Bu dövrdə neft-qaz sektoruna 4 milyard 263,9 milyon manatdan çox vəsait yönəldilmişdir. Qeyri-neft-qaz sektoruna sərf edilən vəsait isə 8 milyard 789,7 milyon manat olmuşdur. Bu vəsaitin 8,2 faizində qeyri-neft-qaz sənayesi sektorunda istifadə edilmişdir.

11 ay ərzində əsas kapitalla həmçinin 2 milyard 972,6 milyon manat xarici kapital yatırılmışdır. Həmin vəsaitin 94 faizi Birləşmiş Krallıq, ABŞ, İsviçrə, Yaponiya, Türkiyə, Norveç, Rusiya, İran, Hindistan və Fransa investitorlarına məxsus olmuşdur.

Muzdlı işləyənlərin orta aylıq nominal əməkhaqqına gəlmişkən Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına

görə, Azərbaycanda yanvar-oktyabr ayları üzrə bu göstərici 2021-ci ilin eyni dövrünə nisbətən 14,5 faiz artaraq 827,9 manat olmuşdur. Əhalinin ümumi gəlirləri isə 11 ayda 62,2 milyard manata çatmışdır ki, bu da 2021-ci ilin eyni dövrünə nisbətən nominal ifadədə 20,5 faiz çoxdur.

DSK-nin hesabatına o da bildirilib ki, yanvar-noyabr aylarında pörəkəndə ticarət şəbəkəsindən əhaliyə 45 milyard 111 milyon manatlıq məhsul satılıb, 8 milyard 129,6 milyon manatlıq ödənişli xidmətlər göstərilmişdir. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə əmtəə dövrüyyəsi 3, əhaliyə göstərilmiş xidmətlərdən əldə olunan gəlir 7,3 faiz artmışdır.

Açıqlanan rəqəmlərə görə, 11 ay ərzində ölkənin informasiya və rabitə müəssisələri tərəfindən ümumilikdə 2 milyard 433,7 milyon manatlıq müxtəlif xidmətlər göstərilmiş və həmin xidmətlərin 73,3 faizində əhali istifadə etmişdir. Yanvar-noyabr aylarında bu xidmətlərin həcmi 15,4 faiz artmışdır. Əldə edilmiş gəlirlərin 82,3 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür. Nəqliyyat sektorunda da göstəricilər müsbətdir: cari ilin 11 ayı ərzində ölkə üzrə 197,3 milyon ton yük, 1,4 milyard nəfərdən çox sərnişin daşınmışdır ki, bu da ötən ilin eyni dövrünə nisbətən yük daşınması üzrə 12,9, sərnişin daşınması üzrə 35,5 faiz çoxdur.

Bir neçə fakt da istehlak qiymətləri barədə: yanvar-noyabr aylarında ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə ümumilikdə qiymətlər 13,8, o cümlədən ərzaq məhsulları, içki və tütün məmulatları 19,5, qeyri-ərzaq malları 8,3, əhaliyə göstərilən ödənişli qiymətlər 10,4 faiz bahalaşmışdır.

"Azərbaycan"





◆ Elm xadimləri

Bədi ədəbiyyatın, söz sənətinin yarandığı dövr, zaman ilə müqayisədə ədəbiyyat tarixi yeni elm sahəsi olaraq XX yüzilliyin əvvəllərində düşüncə müstəvisinə gətirilmiş, sonrakı onilliklərdə uğurla təşəkkül və təkamül prosesi keçmişdir. Qədim və zəngin milli-mənəvi qaynaqlara söykənərək ədəbiyyat tarixçiliyi sahəsində ilk cığır açan mütəfəkkir-araşdırmaçı Firidun bəy Köçərli sənət estafetini, ədəbi missiyanı şərəf və ləyaqətlə davam etdirmək üçün özündən sonra elmə gələn yeni və güclü bir nəsələ ömənət qoyub getdi.



minlidir. Tədqiqat işi ilk dəfə 1981-ci ildə "Elm" nəşriyyatında işıq üzü görmüş, yenidən təkmilləşdirilərək 1987-ci ildə "Yusif Vəzir Cəmənzaminli" adı ilə "Azərənşir" tərəfindən yüksək tirajla oxucu auditoriyasına ünvanlanmışdır. Əsərdə görkəmli yazıçının, ictimai-siyasi xadimin həyat və yaradıcılığı bütün işıqlı yönələri, haqqa, haqiqətə dəyali tərəfləri ilə yanaşı, Şuşa, Bakı, Peterburq, Kiye, Saratov, İstanbul, Paris, Daşkənd və başqa şəhərlərdə ədəbi-mədəni mühit, Rusiya imperiyasının çöküşü, yeni həyat, müstəqillik uğrunda mübarizə, görkəmli ədiblər, sənət adamları ilə yeni tanışlıqlar, onlarla fikir mübadiləsi, ayrı-seçkilik, mənəvi və yaşayış məkanının eyniliyi səbəbindən eyni xalqın bütün fərdləri öz cismində və ruhlarında həmin xalqın xüsusi - başqalarından fərqli təbiətini izləni daşıyırlar. Həm də bu izlərin ən parlağı onların dilidir.

Beynəlxalq təşkilatların 2022-ci il məlumatlarına görə, bu gün dünyada 7151 dil mövcuddur. Amma proqnozlar onların yarısından çoxunun bir neçə nəslin həyatı ərzində yox olma təhlükəsi ilə üz-üzə olduğunu göstərir. Ən təhlükəli isə 100-ə qədər dildir.

Ona görə də xalqın mədəni irsinin və milli dəyərlərinin saxlanması, inkişafının və gələcək nəsillərə ötürülməsinin başlıca vasitəsi olan ana dilindən, xüsusən də təhsil sahəsində istifadə hazırdə politetik cəmiyyətlərin ən aktual problemlərindən birinə çevrilib. Belə ki, istənilən dilin inkişafı hər şeydən öncə onun məktəblərdə tədrisi, təbliği və gənc nəsillərə aşılmasından keçir.

Bu məsələ bir çox mötəbər beynəlxalq təşkilatın sənədlərində də öz əksini tapıb. Məsələn, BMT Baş Məclisinin 1966-cı ildə qəbul etdiyi "Mülki və siyasi hüquqlar haqqında beynəlxalq pakt", eləcə də "Milli azlıqların təhsil hüquqlarına dair Haqaqə tövsiyələri və izahedici qeydlər, 1996" adlı sənədlər bununla bağlı ən aydın ifadə tərzinə və geniş əhatə dairəsinə malikdir. Haqaqə tövsiyələri azlıqların yaşadığı cəmiyyətdə inteqrasiya olma məsələsi ilə yanaşı, dövlətlərin qarşısında öz vətəndaşları olan milli azlıqların ana dillərində təhsil alma və milli-mədəni dəyərlərini yaşatma hüququnu təmin etmələri üçün onlara müvafiq şəraitin yaradılması şərtini də qoyur. Sonadın 1-ci maddəsi birmənalı olaraq bunu təsbit edir: "Milli azlıq nümayəndələrinin öz fərqliliyini saxlama hüququ yalnız o halda tam reallaşdırıla bilər ki, təhsil prosesində onların öz ana dillərində bilik əldə etmə imkanları olsun".

Pakistanda benqal dilinin qadağan edilməsi nəzərə alınaraq 1952-ci il fevral ayının 21-22-də keçirilən aksiyada polis və hərbi birliklərin müdaxiləsi nəticəsində 4 nəfər benqal tələbə həlak olmuşdu. Banqladəş hökuməti həmin şəhərlərin xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq fevralın 21-nin "Ana Dili Günü" adlandırılması ilə bağlı beynəlxalq təşkilatlara müraciət etmişdi. Müraciəti diqqətəlayiq hesab edən UNESCO-nun Baş Konfransı 1999-cu ilin noyabrında 21 fevralı Beynəlxalq Ana Dili Günü elan etmişdir. Bununla da 2000-ci ilin fevral ayından etibarən hər il həmin gün dünyada dilçiliyin, mədəni müxtəliflik və çoxdilliliyin təbliği məqsədilə geniş şəkildə qeyd olunur. Məcə...

Asif RÜSTƏMLİ, filologiya elmləri doktoru, professor

◆ Ana dili problemi Cənub ədəbiyyatında

# İranda mənəvi terroru

Dilin ünsiyyət vasitəsi olmaqla yanaşı, həm də mədəniyyət daşıyıcısı və etnik identikliyin ən vacib amili olması - milli kimliyi müəyyən etməsi mübahisəsizdir. Yəni fərqli dili olmayan toplum haqqında fərqli etnik qrup kimi danışmaq mümkün deyil.



Təsədüfi deyil ki, XIX əsrdə yaranmış sosial-psixologiya nəzəriyyələrinin birinin - "xalq psixologiyası"nın yaradıcıları M.Lazarus və H.Şteynal dili hətta "xalq ruhunun ilkin təzahürü" adlandırmışlar. Onların konsepsiyasına görə, mənəvi və yaşayış məkanının eyniliyi səbəbindən eyni xalqın bütün fərdləri öz cismində və ruhlarında həmin xalqın xüsusi - başqalarından fərqli təbiətini izləni daşıyırlar. Həm də bu izlərin ən parlağı onların dilidir.

Beynəlxalq təşkilatların 2022-ci il məlumatlarına görə, bu gün dünyada 7151 dil mövcuddur. Amma proqnozlar onların yarısından çoxunun bir neçə nəslin həyatı ərzində yox olma təhlükəsi ilə üz-üzə olduğunu göstərir. Ən təhlükəli isə 100-ə qədər dildir.

Ona görə də xalqın mədəni irsinin və milli dəyərlərinin saxlanması, inkişafının və gələcək nəsillərə ötürülməsinin başlıca vasitəsi olan ana dilindən, xüsusən də təhsil sahəsində istifadə hazırdə politetik cəmiyyətlərin ən aktual problemlərindən birinə çevrilib. Belə ki, istənilən dilin inkişafı hər şeydən öncə onun məktəblərdə tədrisi, təbliği və gənc nəsillərə aşılmasından keçir.

Bu məsələ bir çox mötəbər beynəlxalq təşkilatın sənədlərində də öz əksini tapıb. Məsələn, BMT Baş Məclisinin 1966-cı ildə qəbul etdiyi "Mülki və siyasi hüquqlar haqqında beynəlxalq pakt", eləcə də "Milli azlıqların təhsil hüquqlarına dair Haqaqə tövsiyələri və izahedici qeydlər, 1996" adlı sənədlər bununla bağlı ən aydın ifadə tərzinə və geniş əhatə dairəsinə malikdir. Haqaqə tövsiyələri azlıqların yaşadığı cəmiyyətdə inteqrasiya olma məsələsi ilə yanaşı, dövlətlərin qarşısında öz vətəndaşları olan milli azlıqların ana dillərində təhsil alma və milli-mədəni dəyərlərini yaşatma hüququnu təmin etmələri üçün onlara müvafiq şəraitin yaradılması şərtini də qoyur. Sonadın 1-ci maddəsi birmənalı olaraq bunu təsbit edir: "Milli azlıq nümayəndələrinin öz fərqliliyini saxlama hüququ yalnız o halda tam reallaşdırıla bilər ki, təhsil prosesində onların öz ana dillərində bilik əldə etmə imkanları olsun".

Pakistanda benqal dilinin qadağan edilməsi nəzərə alınaraq 1952-ci il fevral ayının 21-22-də keçirilən aksiyada polis və hərbi birliklərin müdaxiləsi nəticəsində 4 nəfər benqal tələbə həlak olmuşdu. Banqladəş hökuməti həmin şəhərlərin xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq fevralın 21-nin "Ana Dili Günü" adlandırılması ilə bağlı beynəlxalq təşkilatlara müraciət etmişdi. Müraciəti diqqətəlayiq hesab edən UNESCO-nun Baş Konfransı 1999-cu ilin noyabrında 21 fevralı Beynəlxalq Ana Dili Günü elan etmişdir. Bununla da 2000-ci ilin fevral ayından etibarən hər il həmin gün dünyada dilçiliyin, mədəni müxtəliflik və çoxdilliliyin təbliği məqsədilə geniş şəkildə qeyd olunur. Məcə...

lis tərəfindən həmçinin üzv ölkələrin hökumətlərinə tövsiyə olunmuşdur ki, rəsmi dillə yanaşı, ölkə daxilində yaşayan digər xalqların dilləri də rəsmiyyətə tanınmalı, bütün sferalarda istifadə olunmalı və onların inkişafına lazımı şərait yaradılmalıdır. O da tövsiyə olunur ki, həmin gün məktəb və universitetlərdə ana dilinin əhəmiyyəti ilə bağlı xüsusi tədbirlər, seminar və konfranslar keçirilsin.

Lakin İran İslam Respublikasında qeyri-fars millətlər - o cümlədən Azərbaycan türkləri öz ana dillərində təhsil almaq üçün uzun illərdən bəri heç bir radikal yola baş vurmada mövcud hüquq çərçivəsində, mədəni formada mübarizə aparsalar da, onların tələbləri rəsmi dairələr tərəfindən mütləqən radikal formada qarşılanmıy və noticədə indiyə qədər minlərlə milli fəal bu məsələyə görə həbs olunaraq ağır işkəncə və təzyiqlərə məruz qalmışdır. Azərbaycan türkləri Beynəlxalq Ana Dili Günü ilə bağlı nömkə məktəb və universitetlərdə heç bir tədbir keçirə bilmir, hətta həmin gün öz evlərində toplaşdıqda belə polis və təhlükəsizlik qüvvələrinin qəddar fiziki və mənəvi hücumlarına məruz qalırlar. Ötən bir neçə il ərzində Ana Dili Günündə 100-dən artıq milli fəal saxlanaraq polis idarələrinə aparılmış, fiziki və mənəvi təzyiqlərə məruz qalmışdır. Onların arasında ana dili və digər milli-mədəni hüquqlar uğrunda apardığı mübarizəyə görə döfələrlə həbsə düşən Səid Mətinpur, Abbas Lisani, Əlirza Fərzi, Əsgər Əkbərzadə, İbrahim Savalan, Rəhim Qulami və İbrahim Rəşidi kimi tanınmış ziyalılar da var.

Hazırda Türkiyədə yaşamağa məcbur olan cənublu milli fəal Məhsə Mehdişinin dediyinə görə, ana dili İran hakimiyyəti üçün çox ciddi siyasi məsələ olduğundan azərbaycanlılar ən çox buna görə təqib olunurlar. O deyir: "Bu istəyə görə faallara qarşı çox sərt tədbir götürürlər. Uşaqlara Azərbaycan türkcəsində ad seçilməsinə, dikan-magazayaya, şirkətlərə ad verilməsinə maneə yaradır. Hətta uşağ bağçalarında, orta məktəblərdə bu dilin təbliğinə imkan verilmir. Bir evdə 5-10 uşağa ana dili öyrətmək istəsən, səni cəzalandırırlar".

ABŞ Dövlət Departamentinin dünya ölkələrində insan hüquqlarının vəziyyəti ilə bağlı illik hesabatlarından birinin Azərbaycan türkləri ilə bağlı hissəsində deyilir: "İran dövləti ana dilində təhsil almağı qadağa etmək, azərbaycanlı faalları və təşkilatçıları başqılara məruz qoymaq, coğrafi adları dəyişdirmək, dil və kultür hüquqlarını müdafiə edənləri həbsə atmaqla, azərbaycanlılara qarşı ayrı-seçkilik siyasəti yürüdür".

XX əsrin 90-cu illərindən etibarən milli hüquqlar və ana dili uğrunda mübarizənin mühüm bir cəhəti də yüz ildən çox tarixi olan Cənubi Azərbaycan diasporunun Qərbdə artıq özünü Azərbaycan adı altında təqdim etməsi, müxtəlif səviyyəli və yönümlü təşkilatlar yaratması, onların fəaliyyəti ilə əlaqələndirilməsi və get-gedə ümummillə təşkilatlaşdırılması daha çox meyil göstərməsidir. Diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin əsas xəttini çox zaman milli hü-

quqlar, Cənubi Azərbaycanda ana dili hüquqlarının reallaşdırılması, genişləndirilməsi, onun statusunun yüksəldilməsi təşkil edir. Bu təşkilatlar Azərbaycan dili və mədəniyyətinin varlığını, qorunması, fəaliyyət göstərməsi və digər xalqlara tanıdılması sahəsində geniş işlər aparırlar. Hazırda yüksək səviyyəli mütəxəssisləri, nüfuzlu elm və mədəniyyət xadimlərini, eləcə də bir çox imkanlı şəxsləri özündə birləşdirən diaspor təşkilatları Cənubi Azərbaycan məsələsinin beynəlmilləşməsində mühüm rol oynayırlar. Həm cənublu fəalları, həm də ümumilikdə qərbdəki diaspor təşkilatlarının söyi ilə artıq Cənubi Azərbaycan məsələsi BMT, Amnesty International və digər beynəlxalq, regional təşkilatların daim diqqət yetirməyə başladığı məsələyə çevrilməkdədir. Bu, milli hüquqlar və ana dili uğrunda mübarizədə çox mühüm uğur hesab oluna bilər.

Problemin həllində Azərbaycan Respublikasının istor rəsmi, istərsə də müstəqil mətbuat orqanlarının, eləcə də elmi dairələrinin məsələyə diqqət və konstruktiv dəstəyi də ayrıca qeyd olunmalıdır.

Ana dilində təhsil məsələsi "çuvalda gizlədilməsi mümkün olmayan cida"ya çevrildiyindən hətta keçmiş ölkə prezidentlərinin birinin müavini, xanım İlham Əminzadə məsələyə münasibət bildirdikən ümidverici fikirlər söyləmişdi. O, Əlbəz vilayətində vəkilərdən birinin konstitusiyanın 15-ci maddəsi barədə sorğusuna cavabında həmin maddənin icra olunacağı deyib və əlavə etmişdi ki, "maddə cədvəllə icra ediləcəkdir". İranda keçmiş mədəniyyət və islamı irşad naziri Əli Cənnəti isə fars millətçilərinə xitabən demişdi ki, ölkə Konstitusiyasının 15-ci maddəsinin təbiiq milli azlıqların legitim hüququdur. O, Azərbaycan türkcəsinin "ölkədə milyonların danışdığı canlı bir dil" olduğunu bəyan etmişdi.

Amma rəsmilər arasında başqa cür düşüncələr daha çoxdur. Məsələn, İran prezidentinin dini və etnik azlıqlar üzrə keçmiş müşaviri Əli Yunisi ana dilində təhsili hələ də əhəmiyyətli məsələ kimi təqdim etməyə çalışır. O, "Etihad" qəzetinə açıqlamasında deyir: "Bu tələb bir intellektual və məhdud tələbdir. Bu ümumi bir istək deyil". Ölkənin rəsmi dairələrində nüfuz sahibi olan doktor Həsən Ənvəri isə xəbər agentliklərinin birinə müsahibəsində məsələnin həllinə köskin etirazını bildirmişdir: "Yerli dillərdə təhsil Konstitusiyada qeyd olunsa da, bu layihənin icrası İran millətini mənafeinə uyğun deyil". Fars şovinisti arıncı bəyanatları da əlavə edir: "Mənə bu iş, yaxşı iş deyil. Bu iranlıların birliyinə, İran millətinə və fars dilinə zıyanlıdır. Mən düşünürəm ki, belə bir qarşıverilməməlidir. Ona görə ki, fars dili müxtəlif İran qövmlərinin vasitə dilidir və yerli dillərdə təhsil fars dilinə zıyan gətirir".

Bütün bunlar onu göstərir ki, İran İslam Respublikasının rəsmi dairələri qeyri-fars xalqların, o cümlədən Azərbaycan türklərinin ölkə Konstitusiyasında və beynəlxalq hüquqla təsbit olunmuş ana dilində təhsil almaq hüququnu özünü inkişaf etdirməyə hüququna reallaşdırma fikrindən hələ də çox uzaqdır. Əlbəttə, yaranmış bu vəziyyət təbi olanda diskriminasiyaya qarşı mübarizəni də şərtləndirir. Elə 2022-ci ilin sentyabrından ölkədə başlayan və bu gün də davam edən qadın hüquqları ilə bağlı qanlı üsyanların gedişində irəli sürülən tələblər arasında ana dilində təhsil də xüsusi yer tutur. Həm də bu mübarizə yalnız siyasi və hüquqi müstəvidə deyil, real olaraq ədəbiyyat müstəvisində də gedir...

(ardı var)

Fikrət SÜLEYMANOĞLU, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun böyük elmi işçisi

# Vyanada "Şuşa ili" münasibətilə tədbir təşkil edilib

Vyanada Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və "Şuşa ili" münasibətilə tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbir Azərbaycan Akademik Birliyinin təşkilatçılığı və Azərbaycanın Avstriyadakı səfirliyi, Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsi və Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin dəstəyi ilə baş tutub.

Əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib. Tədbiri giriş sözü ilə açan Azərbaycanın Avstriyadakı səfiri Rövşən Sadıqbəyli bildirdi ki, xalqımız hər il Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü böyük təntənə və qürur hissi ilə qeyd edir.

Səfir bildirdi ki, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi, onların təşkilatlanması prosesi Azərbaycan dövləti tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanılır. 2001-ci ildən bu günə kimi dünya azərbaycanlılarını 5 qurultayı keçirilib və bu qurultayların keçirilməsi diaspor xalqu-



luğuna işinə əsaslı töhfə verib. "Şuşa ili" çərçivəsində bu il Şuşada keçirilən V Qurultayda Avstriyadakı Azərbaycan diasporunun üzvləri də fəal şəkildə iştirak edəblər.

Daha sonra səfir Azərbaycanın daxili və xarici siyasətinin prioritetləri, regionda mühüm əhəmiyyət kəşb edən hadisə və layihələr barədə, xüsusilə də son günlərdə Xankəndi-Gorus yolu ətrafında erməni tərəfinin mediada yaratdığı əsassız səs-küy barədə məlumat verib. Bildirilib ki, 44 günlük Vətən müharibəsində şanlı zəfər öldə edənədək Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyə-



tin diqqətini işğal faktı və ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsinin vacibliyinə yönəldirsə, artıq müharibədən sonra bölgədə yeni realqlar yaranan Azərbaycan sülh günçələyini həyata keçirir, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə quruculuq işləri aparır. Xaricdə yaşayan soydaşlarımız və diaspor təşkilatları yerli ictimaiyyətin Azərbaycanın dinc qonşuluq və birgə yaşayışa hədəflənmiş fəaliyyəti barədə məlumatlandırılmasında fəal iştirak etməlidirlər.

Səfir Azərbaycan Akademik Birliyinin əzri Kamal Əkbərov çıxışında

rəhbərlik etdiyi qurumun sona çatmaqda olan il ərzində göstərdiyi fəaliyyət barədə danışdı, qarşılıqlı dəvətdə nəzərdə tutulan layihələrdən bəhs etdi. O, soydaşlarımızın diaspor quruculuğunda fəal iştirakı dəvət edərək, bu kimi tədbirlərə göstərilən dəstəyə görə minnətdarlıq etdi. Sonra Avstriyada yaşayan gənc azərbaycanlı musiqiçilər - Ayan Məmmədli (fortepiano), Abuzər Manafzadə (fortepiano) və Orxan Cəlilov (vokal) Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri və xalq mahnılarından ibarət bayram konserti ilə çığır ediblər.





## "Bakı Sığorta" ASC-nin səhmdarlarının nəzərinə

18 yanvar 2023-cü il saat 11:00-da Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Bülbül prospekti, 62 ünvanında yerləşən "Bakı Sığorta" ASC-nin Baş ofisində cəmiyyətin səhmdarlarının növbədənkonar ümumi yığıncağı keçiriləcəkdir.

İclasın gündəliyi, əlavə məlumat, o cümlədən yığıncağın gündəliyi üzrə materiallarla tanış olmaq üçün "Bakı Sığorta" ASC-yə (Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Bülbül prospekti, 62 ünvanında yerləşən "Gülüstən Residence" Kompleksinin 2 saylı binasının 3-cü mərtəbəsində), həmçinin 969 telefon nömrəsi vasitəsilə müraciət etmək olar.

İdarə Heyəti

## Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu açıq tender elan edir

Takrar

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Aparatında və digər struktur bölmələrində əmək pensiyalarının, sosial müavinətlərin, sosial yardımların, eləcə də ayrı-ayrı kateqoriya şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən təyin edilmiş təqaüdlərin və kompensasiyaların ödəniş kartları, habelə zərurət olduğu halda digər ödəniş alətləri və işüsların vasitəsi ilə nağdsız qaydada ödənilməsinə həyata keçirmək məqsədilə göstəriləcək bank xidmətlərinin satın alınması.

Tender iştirakçılarına təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə, texniki imkanlara və təcrübəyə malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyən təşkilatlar müəyyən edilən məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Həsən Boy Zərdabi, 80 (Əlaqə telefonu: (012) 434-52-59, e-poçt: tender@social.gov.az) ünvanında yerləşən fondun Aparatının inzibati binasından ala bilərlər.

**İştirak haqqı: 215,00 (iki yüz on bes) manat**  
**VÖEN: 1300050781**

**Bank: Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi**  
**H/H: AZ46CTRE0000000000007018504**

**M/H: AZ41NABZ0136010000000003944**  
**VÖEN: 1401555071**

**Kod: 210005**  
**SWIFT: CTREAZ22**

**Büdcə gəlirlərinin təsnifat kodu: -142330**  
**Büdcə səviyyəsinin kodu: - 4**

"Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun (bundan sonra - Qanun) 29.4-cü maddəsinə əsasən tenderdə iştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

Tenderdə iştirak etmək üçün tələb olunan sənədlər:

- İddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə, bank lisenziyası (sənədin əsl və ya notarial qaydada təsdiqlənmiş surəti) və rəkvizitləri;
- Tender təklifi (təkliflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (tender təklifinin təminatının qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər məcburi ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərinin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini davandırduğu müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməməsi barədə məlumat (məlgöndərən (podratç) Daxili İşlər Nazirliyindən və ya "ASAN xidmət" mərkəzlərindən (məhkumluq ilə bağlı arayı) alır; 01.09.2022-ci il tarixindən sonra alınmış arayı qəbul ediləcəkdir.

məməsi hallarının mövcud olmaması (sənədin əsl və ya notarial qaydada təsdiqlənmiş surəti); 01.09.2022-ci il tarixindən sonra alınmış arayı qəbul ediləcəkdir;

- İddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti (2021-ci il üzrə);
- İddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarına dair müstəqil auditorun hesabatı;
- Satınalma müqaviləsinin icrasını təmin etmək üçün müvafiq sahədə peşəkarlığının, təcrübəsinin, texniki imkanlarının, işçi qüvvəsinin, idarəetmə sərəjstisinin, etibarlılığının olması barədə təsdiqedicli sənəd (məlgöndərən (podratç) tərəfindən hazırlanır);
- Satınalma müqaviləsinə bağlamaq səlahiyyətinin olması (məlgöndərən (podratçın) kommersiya qurumunun dövlət reyestrindən çıxarış və vergi uçotunda olduğunu təsdiq edən sənəd (notarial təsdiq edilmiş));
- İri sahibkarlıq meyarına uyğun olması barədə məlumat (Dövlət Statistika Komitəsindən alınmalıdır); 10.05.2022-ci il tarixindən sonra alınmış arayı qəbul ediləcəkdir;
- Öz əmlakından sərbəst və məhdudiyətsiz istifadə etmək imkanı, habelə ödəmə qabiliyyəti olması (uçotda olduğu vergi orqanından alınmalıdır. Sənədin əsl və ya notarial qaydada təsdiqlənmiş surəti); 01.09.2022-ci il tarixindən sonra alınmış arayı qəbul ediləcəkdir;
- Müflis elan olunmaması, əmlakı üzərinə həbs qoyulmaması, ödənişə yönəlmis girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılmış şəxs olmaması barədə məlumat;
- Satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, habelə işlərin idarə edənlərin, qulluqçularının peşəkar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qaydasında qadağan edilməməsi barədə məlumat (məlgöndərən (podratç) Daxili İşlər Nazirliyindən və ya "ASAN xidmət" mərkəzlərindən (məhkumluq ilə bağlı arayı) alır; 01.09.2022-ci il tarixindən sonra alınmış arayı qəbul ediləcəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (notarial qaydada təsdiq olunmuş surətləri) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). Tender proseduru qanuna uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün ixtisas göstəricilərini dair sənədləri 12.01.2023-cü il saat 17:00-a qədər, tender təklifi və bank təminatını möhürlənmiş ikiqat zərflə 23.01.2023-cü il saat 17:00-a qədər Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Həsən Boy Zərdabi, 80 ünvanında yerləşən fondun Aparatının inzibati binasına təqdim etməlidirlər. Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. İddiaçıların təkliflərinin açılışı 24.01.2023-cü il saat 17:00-da Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Həsən Boy Zərdabi, 80 ünvanında yerləşən fondun Aparatının inzibati binasında Tender komissiyasının iştirakı ilə aparılacaqdır. Açıqlıqda iddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

## B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında İnformasiya təhlükəsizliyinin qiymətləndirilməsi üzrə müdaxilə sınağının keçirilməsinə dair xidmətin satın alınması üzrə tender Satınalmalar komissiyasının 19 dekabr 2022-ci il tarixli qərarı ilə "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.1-ci maddəsinə müvafiq olaraq baş tutmamış hesab edilmişdir.

Satınalmalar komissiyası

## B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında istismar olunan Maliyyə savadlığı portalının proqram platformasının dəstəklənməsi xidmətinin satın alınması ilə bağlı keçirilmiş kirotovka sorğusu üzrə Satınalmalar komissiyasının 15 dekabr 2022-ci il tarixli qərarına əsasən "CROCUSOFT" MMC qalib elan edilmişdir.

Qalib şirkətlə müvafiq satınalma müqaviləsi imzalanmışdır.

Satınalmalar komissiyası

## Xəstəliyə yoluxmamaq üçün...

### İmmuniteti artırmaq lazımdır

Son həftələr əhali arasında kəskin respirator virus infeksiyaları ilə xəstələnmələrin sayında artım müşahidə olunur. Qeyri-sabit hava şəraiti və temperatur dəyişikliyi insanların sürətlə viruslara yoluxmasına şərait yaradır.

Virus infeksiyaları özünü bir sıra əlamətlərlə büruzə verir. Mütəxəssislər ilkin simptomlar müşahidə edilən kimi təcrid olunmağı və lazım gəldikdə həkim müayinəsinə keçməyi tövsiyə edirlər. Nezərə almaq lazımdır ki, vaxtında müalicə olunmayan virus infeksiyaları müxtəlif ağırlaşmalara səbəb olur.

Virus infeksiyaları qış fəslində daha çox müşahidə edilir

Klinik Tibbi Mərkəzin Yoluxucu xəstəliklər şöbəsinin müdiri, həkim-infeksiyonist Fərrux Sədirov bildirir ki, son günlər kəskin respirator virus yoluxması ilə müraciət edənlərin sayında

artım müşahidə edilir: "Yoluxma hallarına əsasən yaşlılar, immun sistemi zəif olanlar və az-yaşlılar arasında rast gəlinir. Klinikaya xəstələr başağrı, halsızlıq, yüksək temperatur, burun tıxanlığı, əzələ ağrıları və quru öskürək kimi şikayətlərlə müraciət edirlər".

F.Sədirov deyir ki, ümumiyyətlə, virus infeksiyaları ilə yoluxma hallarına bütün mövsümlərdə rast gəlinir, artım əsasən qış fəslində müşahidə edilir: "Qış aylarında qapalı məkanlarda hava sirkulyasiyasının azalması, otaqların daha az havalandırılması, immunitetin fəslə zəifləməsi kimi faktorlar yoluxmaların artmasına səbəb olur. Kəskin respirator virus infeksiyasına yoluxanlara yataq rejimi, bol maye və vitamin qəbulu tövsiyə olunur. Xəstəlik şiddətləndiyi təqdirdə mütəxəssislərə müraciət olunmalıdır".

Həkim-infeksiyonist onu da vurğulayır ki, son vaxtlar ictimai nəqliyyatda sıxlığın artması da virus xəstələnmələrinin statistikasına təsir göstərir. Ona görə vətəndaşlara ehtiyatlı davranmaq və gigiyena qaydalarına ciddi riayət etmək tövsiyə olunur.

Qrip vaksinlərini hər kəs vurdura bilər

Kəskin respirator virus infeksiyalarının əsas profilaktik metodu vaksinasıya hesab edilir. Vaksın orqanizmin immunitetini artıraraq sağlamlığın qorunmasına kömək edir. Həkim-infeksiyonist bu barədə bildirir ki, peyvənd olunmaq üçün heç bir məhdudiyət yoxdur: "Qrip vaksinlərini hamilələr də daxil olmaqla, hər kəs vurdura bilər, çünki respirator virus əleyhi-nö istifadə edilənlər canlı vaksın deyillər. Onlar zəiflədilmiş inaktiv vaksinlərdir".

Fərrux Sədirov deyir ki, xəstəliyə yoluxmamaq üçün immun sisteminin balansı qorunmalıdır: "Bunun üçün mütəmadi fiziki hərəkətlə məşğul olmaq, minimum 8 saatlıq yuxu rejiminə riayət etmək lazımdır. Viruslardan qorunmaq üçün həmçinin rasionel qida rasionu seçilməlidir, mövsümi meyvə və tərəvəzlərdən bol istifadə edilməlidir. İş yerlərdə, evlərdə, məktəblərdə və digər qapalı məkanlarda otaqların havası 2-3 saatdan bir dəyişdirilməlidir".

Ülkər XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

## OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

**"AZƏRBAYCAN" qəzetinə abunə yazılışı davam edir!**

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

**1 illik -124,80** (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) **manat**  
**6 aylıq - 62,40** (altmış iki manat qırx qəpik) **manat**  
**3 aylıq - 31,20** (otuz bir manat iyirmi qəpik) **manat**

**Hörmətli oxucular!**  
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

## Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu açıq tender elan edir

Takrar

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Aparatında əməkhaqların, dövlət icbari şəxsi sığortası üzrə sığorta ödənişlərinin və digər struktur bölmələrində əməkhaqların, əmək pensiyalarının, sosial müavinətlərin, sosial yardımların, eləcə də ayrı-ayrı kateqoriya şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən təyin edilmiş təqaüdlərin və kompensasiyaların ödəniş kartları, habelə zərurət olduğu halda digər ödəniş alətləri və işüsların vasitəsi ilə nağdsız qaydada ödənilməsinə həyata keçirmək məqsədilə göstəriləcək bank xidmətlərinin satın alınması.

Tender iştirakçılarına təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə, texniki imkanlara və təcrübəyə malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyən təşkilatlar müəyyən edilən məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Həsən Boy Zərdabi, 80 (Əlaqə telefonu: (012) 434-52-59, e-poçt: tender@social.gov.az) ünvanında yerləşən fondun Aparatının inzibati binasından ala bilərlər.

**İştirak haqqı: 215,00 (iki yüz on bes) manat**  
**VÖEN: 1300050781**

**Bank: Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi**  
**H/H: AZ46CTRE0000000000007018504**

**M/H: AZ41NABZ0136010000000003944**  
**VÖEN: 1401555071**

**Kod: 210005**  
**SWIFT: CTREAZ22**

**Büdcə gəlirlərinin təsnifat kodu: -142330**  
**Büdcə səviyyəsinin kodu: - 4**

"Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun (bundan sonra - Qanun) 29.4-cü maddəsinə əsasən tenderdə iştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

Tenderdə iştirak etmək üçün tələb olunan sənədlər:

- İddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə, bank lisenziyası (sənədin əsl və ya notarial qaydada təsdiqlənmiş surəti) və rəkvizitləri;
- Tender təklifi (təkliflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (tender təklifinin təminatının qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər məcburi ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərinin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini davandırduğu müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməməsi barədə məlumat (məlgöndərən (podratç) Daxili İşlər Nazirliyindən və ya "ASAN xidmət" mərkəzlərindən (məhkumluq ilə bağlı arayı) alır; 01.09.2022-ci il tarixindən sonra alınmış arayı qəbul ediləcəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (notarial qaydada təsdiq olunmuş surətləri) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). Tender proseduru qanuna uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün ixtisas göstəricilərini dair sənədləri 12.01.2023-cü il saat 17:00-a qədər, tender təklifi və bank təminatını möhürlənmiş ikiqat zərflə 23.01.2023-cü il saat 17:00-a qədər Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Həsən Boy Zərdabi, 80 ünvanında yerləşən fondun Aparatının inzibati binasına təqdim etməlidirlər. Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. İddiaçıların təkliflərinin açılışı 24.01.2023-cü il saat 17:00-da Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Həsən Boy Zərdabi, 80 ünvanında yerləşən fondun Aparatının inzibati binasında Tender komissiyasının iştirakı ilə aparılacaqdır. Açıqlıqda iddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

## «AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

Xanağa Vəliəhəd oğlu Ələkbərovun adında olan Çöl-Şüvəlan Bağlar sahəsindəki 44E/17 sayılı sahədə yerləşən 0.12 ha torpaq sahəsinə dair Bakı Şəhər İcraiyyə Komitəsi tərəfindən verilmiş 20 iyun 1991-ci il tarixli 8/447 nömrəli qərara əsasən b/s №-li order itdiyi üçün etibarsız sayılır.

## ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun rəhbərliyi və kollektivi Tərtər rayon prokuroru Əli Qurbanova atası **RAFİQ MÜƏLLİMİN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Zakir Fərəcov və Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyəti Başçısı Aparatının kollektivi Sumqayıt Şəhər Polis İdarəsinin rəisi Fəqan Azadəliyevə bacısı **SEVİNC XANIMIN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru, professor Ədalət Muradov və universitetin kollektivi elm və təhsil nazirinin müşaviri Nicat Məmmədliyə atası **YUNİS MƏMMƏDOVUN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"GünayBank" ASC-nin rəhbərliyi və kollektivi bankın Müşahidə Şurasının üzvü Fəridə Ağayeva anası **CƏMİLƏ FƏRƏC QIZI MƏMMƏDOVANIN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"Azərnerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin kollektivi AzTV-nin sədr müavini Rüşət Həməzəyevə atası **ZEYNALABDİN MÜƏLLİMİN** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Tərtərdən Müstəqim Məmmədov, Elçin Qasimov, Anar Əliyev, Elşən Abdullayev və Emin Vəliyev Tərtər rayon prokuroru Əli Qurbanova atası **RAFİQ ƏKBƏROVUN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Mühəndislik Universitetinin rektoru, professor Həvər Məmmədov və universitetin prorektorları elm və təhsil nazirinin müşaviri Nicat Məmmədliyə atası **YUNİS MƏMMƏDOVUN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Mühəndislik Universitetinin rektoru, professor Həvər Məmmədov və universitetin prorektorları elm və təhsil nazirinin müşaviri Nicat Məmmədliyə atası **YUNİS MƏMMƏDOVUN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

<b>BAŞ REDAKTOR</b> <b>Bəxtiyar SADIQOV</b>	<b>Ünvan</b> AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə e-mail: secretary@azerbaijan-news.az azreklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az	<b>Telefonlar</b> Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39, Məsul katib - 539-43-23, Məsul katib müavini - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 538-97-96, 539-84-41, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68 Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60 İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Mühasibatlıq - 539-59-33	<b>Qeydiyyat nömrəsi 1</b> "Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb nəşrlənməsi, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir	<b>Rəsmi sənəd və çıxışlarda</b> sənədlərlə bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır	<b>Gündəlik qəzet</b> <b>Tiraj 6491</b> <b>Sifariş 3696</b> <b>Qiyməti 40 qəpik</b>
--	--	---	---	---	--